

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

Magisterské / kombinované studium

2010 – 2012

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Renata Šustíková

Islám a lidská práva na příkladě muslimek v České republice

Praha 2012

Vedoucí práce: Mgr. Lukáš Novotný, Dr.

JAN AMOS KOMENSKÝ UNIVERZITY PRAGUE

Master / Combined Studies

2010 – 2012

DIPLOMA THESIS

Renata Šustíková

Human Rights and Islam on example of Muslim women in the Czech republic

Prague 2012

Thesis supervisor: Mgr. Lukáš Novotný, Dr.

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená diplomová práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne 13. 3. 2012

Renata Šustíková

Poděkování

Chtěla bych poděkovat svému vedoucímu diplomové práce Mgr. Lukáši Novotnému, Dr. Za odborné vedení, za pomoc a rady při zpracování této práce.

Srdečně bych touto cestou chtěla poděkovat svým informátorkám, které projevily velkou ochotu a otevřenost během rozhovorů.

Anotace:

Diplomová práce se zabývá dodržováním základních lidských práv z pohledu muslimských žen v České republice. Je rozdělena na praktickou a teoretickou část. Teoretická část se zaměřuje na postavení ženy v islámské společnosti. V této oblasti je popsán náhled na lidská práva v islámu a zmíněno islámské právo Šaría. Z hlediska uceleného pohledu na muslimskou komunitu v České republice je část věnována jejímu vývoji a aktivitám. Výzkumná část popisuje vyjádření muslimek a zobrazuje jejich problémy a bezprostřední zkušenosti. V závěru dojde ke shrnutí získaných poznatků a bude nastíněn další vývoj vztahů mezi muslimkami a českou společností.

Klíčové pojmy:

islám, konvertité, Korán, lidská práva, Muhammad, muslimka, Šaría

Abstract:

This thesis deals with the observance of fundamental human rights from the perspective of Muslim women in the Czech Republic. It is divided into the practical and theoretical part. The theoretical part focuses on the status of women in Islamic society. The perspective on Human rights in Islam and mentioning of Islamic Sharia law is in theoretical part. In terms of a complete view of the Muslim community in the Czech Republic, a part is devoted to its development and activities. The research part describes the expressions of Muslim women and shows their problems and immediate experience. The conclusion summarizes the lessons learned and outlines the further development of relations between Muslim and Czech societies.

Key words:

Islam, converts, Quran, human rights, Muhammad, Sharia

OBSAH

ÚVOD	9
TEORETICKÁ ČÁST	11
1. Lidská práva	11
1.1 Charakteristika lidských práv.....	11
1.2 Pojem lidských práv.....	12
1.3 Lidská práva v islámu.....	13
1.3.1 Islámské právo Šaría.....	16
1.3.2 Charta evropských muslimů.....	18
2. Muslimové v České republice	20
2.1 Vývoj muslimské komunity.....	20
2.2 Muslimové a veřejné mínění.....	23
2.2.1 Lidé proti mešitám.....	24
2.3 Demografické údaje.....	26
2.4 Aktivity muslimů.....	28
2.4.1 Islámská nadace.....	29
3. Ženy v islámu	32
3.1 Postavení žen v islámu.....	32
3.2 Ženy v Muhammadově době.....	34
3.3 Ženy v Koránu.....	35
3.4 Ženy v dnešním islámském světě.....	38
PRAKTICKÁ ČÁST	
4. Cíl výzkumu	42
4.1 Hypotézy a formulace výzkumných otázek.....	42
4.2 Výzkumná metoda a technika sběru dat.....	44
4.3 Výběr případů.....	45
4.4 Charakteristika respondentek.....	46
4.5 Získávání dat.....	46
EMPIRICKÁ ČÁST	
5. Interpretace výsledků	48
5.1 Respondentky a islám.....	48
5.2 Respondentky a zahalení.....	53

5.3 Respondentky a domácí násilí.....	56
6. Muslimky v České republice	60
6.1 Život s islámem.....	61
6.2 Zahalení neznamená útisk.....	61
6.3 Násilí na ženách.....	63
ZÁVĚR.....	63
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	66

ÚVOD

Diplomová práce se zabývá kulturně právním prostředím současného muslimského světa. Jejím cílem je zmapovat, do jaké míry jsou dodržována základní lidská práva a svobody z pohledu muslimek, které žijí v České republice. Práce má za cíl odhalit případy, ve kterých nejčastěji dochází ke kolizím a nastínit jejich možné řešení.

Práce je zaměřena na problematiku žen, protože zejména v posledních letech se projevuje nebývalý zájem o svět muslimských žen a to nejen v evropských zemích. Tento jev má několik důvodů. Jedním z nich je specifický mediální obraz, který ženy téměř ve všech případech vykresluje jako utlačované a týrané bytosti. Je běžné, že Západní společnosti vytykají islámu nerovnoprávné postavení ženy a sklon muslimů k násilí. To, že se v současném globalizovaném světě otázky násilí na ženách v souvislosti s islámem objevují, je důsledkem střetávání kultur. Kultura Západní, která má tradice v křesťanství a kultury východní, islámské. Nezanedbatelným jevem je i přibývání muslimské populace v evropských zemích. Pro mnohé je překvapením, že v České republice najdeme ženy, které nejsou rodilými muslimkami a přesto je islám náboženství, které vyznávají. K islámu je vždy přivedla víra i osobní zkušenost, která byla podpořena sňatkem s muslimem.

Záměrem práce bylo zjistit, s jakými problémy se české muslimky potýkají. Zda jim jsou pro jejich vyznání víry odírána základní lidská práva .

Práce je složena ze dvou částí, teoretické a praktické. Teoretická část se v první kapitole věnuje stručnému představení lidských práv. Důležitá je informace o specifickém islámském právu Šaría, které v sobě pro muslima zohledňuje veškerý jeho život a skutky. Toto zjevené právo bývá velmi často předmětem diskusí pro své obzvlášť kruté tresty, které uplatňuje. Krátce je zmíněna i Charta evropských muslimů, která představuje nejen pro muslimy gesto namířené ke spolupráci.

Druhá kapitola zahrnuje stručné představení vzniku a vývoje muslimské komunity v České republice a její aktivity, které směřují nejen do vlastních řad, ale soustředí se i na českou veřejnost. Jsou zde popsány sporné body, ke

kterým dochází mezi muslimskou a českou většinovou společností, jako jsou protesty většinové společnosti proti výstavbě mešit na našem území.

Třetí kapitola je blíže věnovaná ženám. Rozebírá postavení ženy v několika důležitých historických obdobích. Tato období překlenují dobu předislámskou, postavení žen v době Muhammada a samotné ukotvení ženy jako osobnosti v Koránu. Pozornost je věnována také postavení žen v současném islámském světě.

Praktická část práce je věnována výzkumu. Výzkumné šetření bylo prováděno pomocí kvalitativního výzkumu. Sběr dat probíhal formou polostrukturovaného rozhovoru s respondentkami. Jednalo se o ženy z řad českých konvertitek. Pro výzkum bylo důležité jako předběžnou domněnku stanovit hypotézy. Pro vyčleněný vzorek respondentek byly stanoveny tři hypotézy, které se jako vyřčené teze ve společnosti nejčastěji objevují a to v následujícím znění:

- Paralelně s potřebou zaměstnání a touhou po vzdělání se budou muset muslimky zřeknout své víry.
- S vyšší informovaností a povědomím o islámu ve společnosti, se snižuje diskriminace muslimských žen.
- Muslimská žena je bezpodmínečně podřízena svému muži a běžným a doporučeným řešením problémů je její bit

Zpracovaná data byla poskytnuta skupinou pěti žen z řad konvertitek žijících v České republice. Takto získaná data byla analyzována a v páté a šesté kapitole práce přináší interpretaci a výsledky rozhovorů. Cílem práce je poodhalit jaké obavy a naděje v sobě skrývají muslimky, Češky, vůči většinové populaci. Problematika soužití Čechů a muslimů, témata islámu a jeho odlišností jsou častým tématem ve společnosti. Přesto, že je zkoumaný vzorek žen malý, práce se v závěru pokusí nastínit řešení pro možné vylepšení stávajících vztahů právě ve spolupráci s muslimkami.

1. LIDSKÁ PRÁVA

1.1. Charakteristika lidských práv

Lidská práva náleží každé lidské bytosti. Nezáleží na tom k jaké rase, nebo sociální skupině lidé patří. Nemohou být zrušena ani se jich osoby nemohou vzdát. Žádná veřejná moc, nebo skupina jednotlivců je nemůže odvolat. Lidská práva nemohou být postoupena za úplatu. Lidské bytosti na ně mají svoje nezadatelné právo i v případě, pokud se vyskytuje jejich dočasná absence.¹ V dnešní době lze nazvat lidská práva také právy politickými a sociálními. Tato práva jsou součástí demokratické společnosti. Občané je vnímají a mají je ve svém povědomí. Prostřednictvím jejich uplatňování se projevuje morálka celé společnosti. Bohužel často vystupuje na povrch spíše osobní prospěch jednotlivce, než užitek celé společnosti. Morálka se stává ryze individuální záležitostí.²

V právních dokumentech nalezneme pro označení lidských práv a svobod pokaždé jiné výrazy. V roce 1776 byla sepsána Virginská charta, která hovoří o vrozených, přirozených právech. Ve francouzské deklaraci, která pochází z roku 1789 se hovoří o právech člověka, občana. Naše Ústava z roku 1920 ve své páté hlavě se nazývá Práva a svobody, jakož i povinnosti občanské. Mezinárodní dokument OSN, Všeobecná deklarace lidských práv z roku 1948 má ve svém názvu lidská práva. Rada Evropy přijala také Úmluvu o ochraně lidských práv a základních svobod. Z výše jmenovaného je patrné, že vyjádření názvů pro jeden a tentýž podstatný termín je velmi různorodé.³

Podíváme-li se na lidská práva z historického hlediska, jedná se o soubor práv nejen občanských, ale i politických. Deklarace vznikla ve Francii a ve své podstatě se inspiruje ideály francouzské revoluce, kterými byly volnost,

---

¹ KRATOCHVÍL, P., DRULÁK, P. *Encyklopedie mezinárodních vztahů*. Praha: Portál. 2009. s.139. ISBN 978-80-7367469-4.

² PŘIBÁŇ, J. *Lidská práva, systém a dissen s-Český helsinský výbor*. [online]. [cit.2011-11-12]. Dostupné z: <<http://www.helcom.cz>>.

³ GERLOCH, A., HŘEBEJK, J., ZOUBEK, V. *Ústavní systém České republiky: základy českého ústavního práva*. Praha: Prospektum. 2002. s. 318. ISBN 80-7175-077-8.

rovnost, bratrství. Moderní demokracie celého světa vychází právě z těchto zásad.⁴ Podle Organizace spojených národů jsou lidská práva přirozenou součástí všech lidí. Bez lidských práv by člověk nemohl žít jako lidská bytost. Jsou nejvyšším projevem lidskosti. Základní myšlenkovou linií francouzské deklarace vyjádřila Všeobecná deklarace lidských práv a svobod: „*Každý má právo na život, svobodu a osobní bezpečnost.*“⁵ Byl to také první mezinárodní dokument, v němž byl výraz lidská práva použit.⁶

„Garance dodržování lidských práv může být zajištěna pouze v demokratické společnosti. Lidská práva jsou nezbytným předpokladem, aby taková společnost byla možná, aby fungovala, byla neustálou kontrolou a kritikou všeho stávajícího a ukazovala cesty k větší, lepší lidskosti. Lidská práva sama jsou institucí demokracie a jejich instituční zakotvení je pro ně zárukou. Jejich zdrojem však není instituce, ale poloha, kterou Masaryk nazýval *sub specie aeterni*. Z této polohy moderní demokracie vznikla, první americké deklarace práv jsou toho dokladem.“⁷

1.2 Pojem lidských práv

Existuje přirozená právní teorie, podle které má každá lidská bytost určitá práva vrozená. Tato práva jsou jí dána již při narození. Mezi taková práva zcela jistě patří právo na život, lidskou důstojnost a také na osobní svobodu. Tato přirozená práva, která náleží každému člověku označujeme jako lidská práva.⁸ Právo a svobodu nelze chápat jako jednolitý pojem. Rozdíl spočívá v tom, že právem jedince rozumíme možnost jedince, aby se choval určitým způsobem. Může si zvolit obsah i formu svého jednání a uplatňovat

---

⁴BÍLÝ, J. *Základy společenských věd*. Praha : Eurolex Bohemia, 2005. s. 82. ISBN 80-86861-24-4.

⁵ *Všeobecná deklarace lidských práv a svobod*. [online]. [cit.2011-11-12].

Dostupné z: <<http://www.osn.cz/dokumenty-osn/pravprav.pdf>>.

⁶BÍLÝ, J. *Základy společenských věd*. Praha : Eurolex Bohemia, 2005. s.84. ISBN 80-86861-24-4.

⁷KOMÁRKOVÁ, B. *Původ a význam lidských práv*. Praha : Státní pedagogické nakladatelství, 1990. s. 217. ISBN 80-04-25384-9.

⁸FILIP, J., SVATOŇ, J., ZIMEK, J. *Základy státovědy*. Brno: Masarykova univerzita. 2004. s. 127. ISBN 80-3254-5.

nároky např. vůči státu. Naproti tomu svoboda představuje garanci něčeho nedotknutelného. Je to vymezení prostoru, do kterého již nesmí ani stát nezákonně zasahovat.⁹

S pojmem lidských práv se dnes samozřejmě setkáváme ve slovníku nejen moderní politiky, ale i práva a morálky. Je možné ho najít ve všech moderních společnostech, které představují liberálně demokratické režimy, totalitní i autoritativní společnosti. Nejen liberálně demokratické společnosti vycházejí právě z principu právního státu. Také státy, ve kterých není demokracie mají vlastní soubor lidských práv a mění jejich obvyklý význam i kontext. Dokonce i totalitní komunistické státy mají vybudován vlastní systém socialistické zákonnosti a v jeho rámci existuje soubor občanských práv a svobod. mezinárodní politiky a práva.¹⁰

Lze konstatovat, že lidská práva nespočívají pouze na státním zákonodárství, ale že také existují nezávisle na státu. Z toho vyplývá, že jsou také státem nedotknutelná. Povinností státu je lidská práva chránit a zabezpečit všem občanům bez rozdílu jejich výkon. Úkolem lidských práv je zajistit pro lidskou osobnost dva nejdůležitější prvky pro život, kterými jsou důstojnost a svoboda. Vytvářejí pomyslnou mez, která nesmí být překročena státní mocí a kterou stát musí respektovat. Pamatuje se v nich na všechny členy společnosti, a proto z nich nesmí být vyloučen pro svou barvu pleti, původ, náboženské přesvědčení apod.¹¹

1.3 Lidská práva v islámu

Lidská práva v islámu jsou velmi specifická. Po staletí jsou ukotvena v Koránu. To, jak jsou chápána muslimským světem je nejlépe patrné na verši: *„Bůh – není božstva kromě Něho, živého, trvalého! Nepadá naň dřímota, ani*

---

⁹ FILIP, J., SVATONĚ, J., ZIMEK, J. *Základy státovědy*. Brno: Masarykova univerzita. 2004. s. 128. ISBN 80-3254-5.

¹⁰ PŘIBÁŇ, J. *Lidská práva, systém a dissen s-Český helsinský výbor* [online]. [cit.2011-11-12].

Dostupné z: <<http://www.helcom.cz>>.

¹¹ BÍLÝ, J. *Základy společenských věd*. Praha : Eurolex Bohemia, 2005. s.85. ISBN 80-86861-24-4.

spánek, Jemu náleží vše, co na nebesích je i na zemi! Kdo může se u Něho přimluvit jinak než s dovolením Jeho? On zná, co je před rukama jejich i co je za zády jejich, zatímco oni neobejmou z vědění Jeho nic leda to, co On chce. Trůn Jeho obepíná nebesa i zemi a strážení jich mu potíží nečiní – On vznešený je a moudrý.“¹²

Pokud se problematika lidských práv ocitne na rozhraní společnosti a náboženství, otevírají se citlivá témata. Často se stáváme svědky rozdílného pohledu na skutečnosti i obsah. Dochází k útisku a pošlapávání lidské důstojnosti, na kterém se lidé shodují bez rozdílu původu a vyznání. Tato situace se projevuje zejména v muslimských¹³ zemích. Islám¹⁴ nepohlíží na lidská práva jako na stanovená pravidla, k nimž lidé dospěli na základě společného konsensu. Právo představuje pro muslimy zjevený zákon, který lidem propůjčil stvořitel a z tohoto důvodu ho nelze svévolně měnit za žádných okolností. Dá se říci, že stejně tak, jako si lidé současná práva garantovali Listinou základních práv a svobod, stejným způsobem je mohou změnit, či zrušit. V tomto ohledu zůstávají principy garantované islámem nedotknutelné. Lidská práva v takové podobě, jaké zaručuje islám, zůstala neměnná po čtrnáct století.¹⁵

Když mluvíme o lidských právech v islámu, myslíme tím, že tato práva byla potvrzena a zjevena Bohem. Žádné zákonodárné shromáždění nebo vláda na světě nemá právo, nebo moc, přidávat dodatky a jakkoli je měnit. Nikdo nemá právo je zrušit ani pozastavit. Jsou nedílnou součástí islámské víry. Každý muslim nebo vládci, kteří se považují za muslimy je musí přijmout a

---

¹² HRBEK, I. *Korán. Praha* : Academia, 1972. s.377. ISBN 80-200-0246-4.

¹³ Islámští učenci soudí, že každé dítě se narodí jako muslim. Znamená to, že patří Bohu a existuje pouze jeho zásluhou. Pronesení vyznání víry(šaháda) je tak vlastně jen vědomým souhlasem s lidskou závislostí na vůli Boha.

¹⁴ Islám –podstatné jméno slovesné od arabského slovesa aslama- podrobit se, odvrzdat se Bohu, případně dosáhnout stavu míru- salám. Druhé největší náboženství s více než miliardou vyznavačů. Vznikl na Arabském poloostrově v prostředí obchodnických oáz. Jeho zrod byl reakcí na krizové jevy ve společnostech městských republik na křižovatce obchodních tras. Historické okolnosti způsobily, že první muslimové se téměř od počátku cítili být společenstvím s politickými ambicemi a svého původního cíle dosáhli velmi záhy. To vtisklo dalšímu vývoji islámu zvláštní povahu. Nestal se pouze náboženským kultem, nebo etickým kodexem lidí, odmítajících žít v poměrech své doby. Stal se zároveň právním kodexem – šaría, který obsahoval stále přesnější a složitější představu o otázkách každodenního života.

¹⁵ HÝSEK, R. *Lidská práva v Islámu*. Praha : Islámská nadace. 2006. s. 5. ISBN 80-903196-2-9.

prosazovat. Muslimové sami deklarují Korán jako soupis pravidel, která se nesnaží lidská práva omezovat. Naopak podle nich stanovil některá univerzální základní práva lidstva, která se mají dodržovat za všech okolností. Nezáleží přitom na tom, zda se jedná o území islámského státu, nebo mimo něj.

Korán¹⁶ jasně říká : „*Vy, kteří věříte! Buďte přímí před Bohem a buďte svědky spravedlivými. Necht' nenávidět k lidu nevěřících Vás neuvede do hříchu tím, že budete nespravedliví. Buďte spravedliví- a to je blíže k bohabojnosti – a bojte se Boha, neboť Bůh je dobře zpraven o všem, co děláte.*“

Přesto, že jsou muslimové často vnímáni jako lidé, pro které lidský život neznamena příliš velkou cenu, Korán nahlíží na základní právo na život a trest za zabití takto: „*Kdokoliv zabije bližního, aniž tento byl vražedníkem, nebo šířitelem nepravosti v zemi, jako by byl zabil veškeré lidstvo. Ten pak, kdo zachránil život, jako by byl zachránil lidstvo veškeré.*“ Pamatuje i na slabé články společnosti, kterými jsou ženy, děti, staří, nemocní a ranění lidé: „*Hladový musí být nakrmen, nahý oblečen.*“¹⁷

Islám zaručuje práva každému člověku. Ať už člověk pochází z kterékoliv země, ať je věřící nebo ne, má jistá základní lidská práva, a to z toho důvodu, že je lidskou bytostí. Příklad nám dává Prorok v jednom ze svých výroků, kde říká, že žádný Arab není nadřazen Arabovi, stejně tak běloch černochovi. Všichni lidé jsou děti Adama. Představuje to rovnost pro celou lidskou rasu. Podle islámu Alláh¹⁸ daroval lidem právo na rovnost už při narození. Proto by nikdo neměl být diskriminován kvůli barvě pleti, místu narození, národnosti, jazyku.¹⁹

---

¹⁶ Korán – z arabského slova qur'án – to, co má být recitováno nebo hlasitě přednášeno, soubor zjevení, podle islámské doktríny autentické slovo Boží, zprostředkované Muhammadovi andělem Gabrielem. Název souvisí se způsobem, jakým byly jednotlivé části zjevení předávány a přijímány (hlasem a sluchem), a s tím, jak mají být uchovány a dále šířeny (pamětí a ústně). Tato původní představa o nakládání se zjeveným slovem Božím úzce souvisela s orální tradicí ve staroarabské literatuře.

¹⁷ CHATTAB, O. *Lidská práva v Islámu*. [online]. [cit. 2011-11-12]. Dostupné z: <<http://www.e-islam.cz>>.

¹⁸ Alláh – z arabského slova al-iláh – Bůh, stvořitel, Pán veškerenstva, Jediný, který nemá sobě rovného. Soustavně se zmiňuje v Koránu, který je jeho autentickým slovem, jeho poselstvím, které zvěstoval Muhammadovi jako prorokovy pro Araby a celé lidstvo. Alláh je absolutně transcendentní (nemá přímý kontakt se stvořeným světem a není antropomorfní – nemá lidskou podobu).

¹⁹ HÝSEK, R. *Lidská práva v Islámu*. Praha : Islámská nadace. 2006. s. 21. ISBN 80-903196-2-9.

1.3.1 Islámské právo Šaría

Slovo Šaría si lidé nejčastěji dávají do souvislosti s muslimy a bezprávím a zločinem, který byl spáchán nejčastěji na osobě ženského pohlaví. V médiích i na internetových serverech jsou ke zhlédnutí přenosy z kamenování lidí, kteří jsou po pás uvězněni v zemi s nemožností utéci. Rozběsněný dav potom na nich vykonává svoji pomstu. V médiích se v poslední době objevují zprávy o snahách muslimů zavést právo Šaría na území evropských států, ve kterých žijí. Poslední taková alarmující zpráva pochází z Velké Británie. Podle průzkumu televize BBC se téměř pětina mladých muslimů vyjádřila pro použití násilí na ženě, která pošpinila rodinnou čest. Tři procenta bohužel považují za přijatelné vykonání vraždy ze cti. Jako samozřejmé se považuje i použití kyseliny, zmrzačení těla i únosy.²⁰

Šaría ve své podstatě znamená prastaré islámské právo, které je založené zejména na textech Koránu.²¹ Nelze ho chápat jako zákon v pravém slova smyslu. Jde o rozsáhlý soubor nařízení, zásad a hodnot. Od nich se potom odvozuje celá legislativa a také zákony. Dle muslimských učenců je Šaría věčná, islámské právo se vyvíjí a mění podle toho, jak se mění situace muslimů.²² Podle islámu je ústředním smyslem života jedince naplňování božího zjevení a boží vůle na tomto světě. Boží vůle má být vyznávána, promyšlena, čtena a recitována pomocí textu Koránu. Má být ovšem také uplatňována v praxi tím, že věřící bude bezezbytku dodržovat pravidla šarií. Veškerý život jedince i společnosti byl v textech šarii detailně zachycen, byly vymezeny jeho pozitivní i nežádoucí projevy a stanoven soubor sankcí ve sféře trestního práva. Šaría pojmenovala každou jednotlivost muslimova života. Pokud se člověk proti těmto stanovám proviní, následuje soud a výkon trestu.²³

---

²⁰ *Mrzačení, bití, únosy. Nová generace britských muslimů akceptuje zločiny ze cti.* [online]. [cit. 2012-20-03]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/262302>.

²¹ FLEISSIG, J., BAHBOUH, CH. *Malá encyklopedie Islámu.* Praha : Dar ibn Rushd. 1993. s. 159 ISBN 80-900767-3-4.

²² SADAR, Z., MALIK, Z. A. *Islám.* Praha : Portál. 2004. s. 62. ISBN 80-7178-882-1.

²³ KOUŘILOVÁ, I., MENDEL, M. *Cesta k prameni, fatwy k islámským učencům k otázkám všedního dne.* Praha : Orientální ústav Akademie věd České republiky. 2003. s. 12. ISBN 80-85425-53-X.

Kruté tresty se ukládají za smilstvo, křivé nařčení z cizoložství opilství, krádež, loupežné přepadení a odpadlictví od islámu. Ve všech případech se povaha a stupeň provinění zevrubně zkoumá a pachateli se dává příležitost projevit pokání. Člověk, který křivě nařkne ženu z cizoložství bude podle Koránu potrestán následujícím způsobem: „*Ty, kdo vrhají podezření na počestné ženy a pak nepřivedou čtyři svědky, zbičujte osmdesáti ranami a nepřijímejte od nich nikdy žádné svědectví, neboť jsou to hanebníci.*“²⁴ Cizoložství ženatých či vdaných se trestá ukamenováním. V Koránu lze nalézt doporučení mírnějšího trestu a tím je bičování: „*Cizoložníka a cizoložnici zbičujte každého z nich sto ranami a necht' vás nepojme vůči nim lítost, s ohledem na náboženství Boží, věříte-li v Boha a v den poslední, A necht' skupina věřících je svědkem trestu jejich.*“²⁵ zatímco u předmanželského styku hadd vyměřuje trest 100 ran bičem, nebo vyhnanství. Ve staleté praxi se přísné morální požadavky muslimské společnosti uspokojovaly tak, že ženy trestali smrtí její příbuzní. První krádež se trestá utětím pravé ruky v zápěstí, druhá utětím levé nohy v kotníku a při recidivách amputace pokračují. V Koránu zní navržený trest takto: „*Zloději a zlodějce utněte ruce v odplatu za to, co provedli a jako varovný příklad od Boha! A Bůh je mocný a moudrý* (42:38).“²⁶

Smrtí se trestá také odpadlictví od islámu u mužů. Ženy jsou uvězněny a bity. Smrtonosné obvinění je vzneseno i za rouhačství. „V roce 1989 ho použil Chomejní proti Salmanu Rusdiemu. Trestání podle Šarií nahrazovaly v moderní době postupně trestně právní systémy přizpůsobené podle západních vzorů. V polovině století byly tresty haddu vykonávány jen příležitostně v Saúdské Arábii, Jemenu, Afghánistánu. Od sedmdesátých let nicméně nastupuje období islámské fundamentalizace trestního práva v řadě zemí, v Pákistánu, v monarchiích Perského zálivu, v Súdánu, Íránů. Někdy má mít zavedení těchto trestů spíš jen deklarativní ráz.“²⁷

---

²⁴ HRBEK, I. *Korán. Praha* : Academia, 1972. s.556. ISBN 80-200-0246-4.

²⁵ Tamtéž s. 556.

²⁶ HRBEK, I. *Korán. Praha* : Academia, 1972. s.605. ISBN 80-200-0246-4.

²⁷ KROPÁČEK, L. *Duchovní cesty Islámu*. Praha: Vyšehrad. 2003. s. 133. ISBN 80-7021-613-1.

1.3.2. Charta evropských muslimů

Jako reakce na současný stav nedůvěry, která ve společnosti panuje, vznikla Charta evropských muslimů. Touto listinou se muslimové snaží přiblížit většinové společnosti a prokázat dobrou vůli a touhu stát se platnou součástí Evropy.

V roce 2000 byla započata jednání o ustanovení charty evropských muslimů. Úkolem charty bylo vytvořit zásady pro lepší porozumění islámu. Měla položit základy pro integraci muslimů do společnosti v občanském kontextu. Po vypracování a schválení byla podepsaná muslimskými organizacemi z 28 evropských států. Charta je stále otevřena pro podpisy dalších organizací, které osloví. Přesto, že jsou muslimové v Evropě odlišní, mají společné hodnoty a zásady. Cílem charty je definovat zásady v souladu s pojetím islámu v evropském kontextu a položit základy spolupráce. Muslimská přítomnost v Evropě vyžaduje občanský rámec založený na spravedlnosti, rovnosti práv s respektem k odlišnostem a uznání muslimů jako evropského náboženského společenství.²⁸

„Význam islámu ve světě a jeho duchovní, lidský a civilizační potenciál vyžaduje sblížení se Západem a zejména Evropou, aby byla zajištěna spravedlnost a mír ve světě. Tyto úvahy vedly evropské muslimské organizace k formulování této charty v naději, že podtrhne roli muslimů jako přínosu evropské společnosti a napomůže budování mostů se zbytkem světa.“²⁹

Charta je složena ze dvou částí. V prvním ustanovení se věnuje pojetí islámu. V počátečních článcích objasňuje pojetí islámu, jeho pravou podstatu. islám vykresluje jako umírněné náboženství.

V dalších oddílech se věnuje lidskému rozměru islámu. islám ctí lidské bytosti, jak mužské, tak ženské. Lidské bytosti by měly být chráněny před čímkoli, co uráží jejich důstojnost. islám klade zvláštní důraz na společenský rozměr a vyzývá k soucitu, vzájemné podpoře spolupráci a bratrství. Vyzývá tako k rovnosti mezi muži a ženami. Jednoznačně odmítá veškeré názory a praktiky,

---

²⁸ *Charta evropských muslimů*. [online]. [cit. 2011-04-11]. Dostupné z : http://www.al-islam.cz/islam_v_evrope/charta_evropskych_muslimu.html.

²⁹ Tamtéž s. 1.

kteře ženy poškozují, nebo je připravují o zákonná práva. Velmi kladně se staví k rodině. Považuje ji za nezbytnou podmínku a stabilitu společnosti.

Oddíl 9. Je věnován lidským právům. Islám ctí lidská práva a vyzývá k rovnosti mezi všemi lidskými bytostmi. Negativně se staví k formám rasové diskriminace a vyzývá ke svobodě. Jednomyslně odsuzuje donucování v náboženství a uznává jednotlivcovu svobodu.

Džihád, který je chápán, jako válka, je považován jako prostředek svrchovaného státu k jeho obraně proti napadení. Současně ale odmítá násilí a terorismus a podporuje právo lidí na sebeobranu legitimními prostředky. V posledním oddíle vybízí lidské bytosti k zodpovědnému využívání přírody. Apeluje na ochranu přírodních zdrojů a zakazuje kruté zacházení se zvířaty.

Druhá část je věnována muslimské přítomnosti ve společnosti a zásadám jednání mezi muslimy. Několik oddílů je věnováno integraci do společnosti.“ Jakýkoli druh integrace, který neuznává právo muslimů na zachování jejich islámské osobnosti a dodržování jejich náboženských povinností, neslouží ani zájmům muslimů, ani evropských společností, jejichž jsou součástí.³⁰ Muslimům je doporučováno, aby se aktivně účastnili politického dění. Evropští muslimové uznávají zákony země a úřady, které je uplatňují. Muslimové považují za svou povinnost usilovat o obecné blaho společnosti a jenom aktivní a produktivní občan je přínosem pro společnost.

Poslední část představuje přínos islámu Evropě. Vzhledem ke svému bohatému kulturnímu dědictví a důrazu na lidskost se islám může prostřednictvím své přítomnosti v Evropě podílet na povznesení významných hodnot současné společnosti jako je spravedlnost, svoboda, bratrství, rovnost a vzájemnost. Islám klade důraz nejen na morální hlediska, ale také na vědecký, technický a hospodářský pokrok. Tato účast může být přínosná.

Muslimská přítomnost v Evropě představuje klíčový prvek k navázání lepší komunikace a soužití mezi různými náboženstvími a přesvědčeními a to podporu dialogu mezi různými vírami a ideologiemi, což bezpochyby usnadní cestu k celosvětovému míru.³¹

---

³⁰ *Charta evropských muslimů*. [online]. [cit. 2011-04-11]. Dostupné z : http://www.al-islam.cz/islam_v_evrope/charta_evropskych_muslimu.html

³¹ Tamtéž s.15.

2. MUSLIMOVÉ V ČESKÉ REPUBLICE

2.1. Vývoj muslimské komunity

Muslimové se na našem území objevovali zpočátku jen velmi sporadicky. S islámskou civilizací se České země dostaly do prvního trvalejšího kontaktu až ve středověku. Nejčastěji byl kontakt navazován na středověkých obchodních trasách, které procházely naším územím. Svoji roli sehrály i křížové výpravy do Svaté země, kterých se účastnili čeští šlechtici. Později se na islámský Východ vypravili i dobrodruzi a objevitelé z řad měšťanů. Přesto byla nová zkušenost s islámem pro naše země spíše bolestnou záležitostí. Jednalo se o četné Turecké výboje, které zasáhly i naše území.³² Po druhé světové válce byla činnost muslimské obce velmi nevýrazná a nepoutala na sebe žádnou pozornost. K její obnově došlo až po listopadu 1987, kdy se muslimové zaměřili na vytváření organizačního zázemí. Vznikají také nové organizace s vlastní právní subjektivitou.

Na území České republiky působí tyto nejvýznamnější organizace:

- Ústředí muslimských obcí – zastřešuje Islámskou nadaci v Praze, Islámskou nadaci v Brně, Islámské centrum v Praze, Islámské centrum v Teplicích
- Muslimská unie
- Svaz muslimských studentů
- Islámská komunita českých sester³³
- Turecká mešita v Praze
- Šiitská organizace kolem iráckých šiitů
- Občanské sdružení marockých občanů v České republice

---

³² MENDEL, M., OSTŘANSKÝ, O., RATAJ, T. *Islám v srdci Evropy*. Praha: Academia. 2007. s. 333. ISBN 978-80-200-1554-9.

³³ TOPINKA, D. *Výzkumná zpráva. Integrovaný proces muslimů v České republice-pilotní projekt*. Very Vision: 2007. s. 39.

- Libanonský klub v České republice
- Česko-arabská společnost.

„Pro organizační řešení zastřešení českých muslimů a jejich právní postavení ve společnosti sehrála stěžejní roli skutečnost, že Ústředí muslimských obcí nemělo až do roku 2004 právní subjektivitu, což vyplynulo z přístupu církevního odboru Ministerstva kultury České republiky v průběhu devadesátých let minulého století, kdy ministerstvo odmítlo akceptovat uznání islámu v rámci rakouského zákona z roku 1912 a spornou registraci obce z období první republiky.“³⁴ Ústředí muslimských obcí muselo projít složitým registračním procesem, který byl složitější než v případě nadací a občanských sdružení. V roce 1991, kdy bylo ustanoveno Ústředí muslimských obcí, nebyla muslimská obec uvedena na seznamu registrovaných církví a náboženských společností. V roce 1992 bylo ústředí vyzváno k předložení 10 000 podpisů zletilých stoupenců, což bylo ústředím odmítnuto. V březnu 1996 odpor církví pozastavil řízení ve věci registrace. Zákon nově přinesl dvoustupňovou registraci. Pro první stupeň postačuje 300 podpisů věřících s osobními údaji. Organizace tak má zajištěnou právní subjektivitu, ovšem bez dalších zvláštních práv, mezi něž se počítá finanční podpora státu, přístup do věznic, založení církevních škol a nemocnic.³⁵

V období po listopadu vznikla Islámská nadace v Praze. Jedná se o neziskovou organizaci. Zde se soustřeďuje veškerá činnost, která pomáhá muslimům např. v charitativní oblasti. Její nezanedbatelnou součástí je i osvětová činnost, která má široké pole působnosti. Soustřeďuje se na přednášky na mnoha typech škol, od vysokých až po základní. V čele nadace je volená správní rada. Tato rada zabezpečuje veškerý chod nadace. Zpřístupnila mešitu pro muslimy, ale také pro nemuslimy. Provozuje přednášky, oslavu muslimských svátků. Poskytuje cenné rady v náboženských otázkách. Důležitou součástí je i charitativní činnost. Její součástí je vybírání finančních

³⁴ MENDEL, M., OSTŘANSKÝ, O., RATAJ, T. *Islám v srdci Evropy*. Praha: Academia. 2007. s. 411. ISBN 978-80-200-1554-9.

³⁵ TOPINKA, D. *Výzkumná zpráva. Integrační proces muslimů v České republice-pilotní projekt*. Very Vision: 2007. s. 41.

prostředků (zakát)³⁶ od muslimů Tyto prostředky jsou poté využívány na sociální pomoc ostatním muslimům. V rámci své osvěty si nadace klade za cíl reprezentovat muslimskou komunitu a přibližovat život muslimů veřejnosti. Nadace získala v roce 1996 pozemek v Praze 9 s dvoupodlažní budovou. V roce 1999 byla rekonstrukce budovy dokončena a byl zahájen provoz pražské Mešity. Podobným způsobem se v 90 letech utvářela Islámská nadace v Brně. Její činnost je identická. Také zde byla v roce 1998 otevřena mešita.³⁷

Struktura muslimské komunity v České republice je velmi zajímavá. Skládá se z muslimů první a druhé generace. Můžeme v ní nalézt stále častěji i ženy, které konvertovaly k islámu. Velmi často je to proto, že jejich manžel je rodilý muslim.³⁸

Na prvním místě pro dříve usazené muslimy, jsou jejich děti. Velký důraz kladou na jejich vzdělání. Přesto islám z jejich výchovy nevymizel. Rodiče usilují o to, aby si jejich děti stále uvědomovaly, odkud pocházejí a kam patří. Jejich děti již mají budoucnost v Česku. První generace muslimů je v České republice již usazená a neuvažuje o tom, že by odešla zpět do své vlasti. Rodiče dbají na to, aby byly jejich děti socializovány především v prostředí rodiny. Muslimové první generace postrádají širší sociální vazby a kontakty a při srovnání společnosti české a té, z níž přicházejí, dávají více přednost své domovině. Rozsáhlá sociální síť jim v jejich vlasti poskytovala ochranu a útočiště, zatímco v české společnosti se cítí být osamělí. Děti ale dochází do škola a socializují se do prostředí modernizované společnosti a často musí čelit poznámkám o své odlišnosti.

Druhá generace muslimů se ocitá ve složité situaci. Je socializována současně do dvou odlišných realit. Realita rodičů odmítá život podle pravidel modernity, odsunuje je a označuje za nesprávné. Na druhé straně děti tráví spoustu času se svými spolužáky a jsou socializovány v prostředí moderních institucí. Rodiče se obávají, že je jejich dítě vystaveno některým nevhodným

---

³⁶ Zakát-hmotná i nehmotná podpora, kterou muslimové poskytují svým potřebným. Poskytnout zakát je věc základní povinnosti i cti.

³⁷ TOPINKA, D. *Výzkumná zpráva. Integrovaný proces muslimů v České republice-pilotní projekt*. Very Vision: 2007. s. 40.

³⁸ LHOŤAN, L. *Islám a islamismus v České republice*. Pstruží : Lukáš Lhoťan. 2011. s. 10. ISBN 978-80-904932-1-6.

jevům, a proto se snaží klást důraz na výchovu podle islámu. Děti ale tráví ve škole větší část dne, a tak se učí mezi oběma realitami přecházet tak, aby vyhověly nárokům na ně kladeným z obou stran. Můžeme si představit, jak velké nároky jsou na ně kladeny a jak obtížně musí druhá generace mezi odlišnými realitami manévrovat. Otázkou je, jakým způsobem se bude dále identita druhé generace utvářet - jestli se přikloní na jednu či druhou stranu nebo bude profitovat z umění přepínat a volně přecházet mezi oběma.“³⁹

2.2 Muslimové a veřejné mínění

Současný svět a zejména ten západní, není muslimům příliš nakloněn. Stále častěji se islám stává mediálním tématem. Je rozebírán prostřednictvím televizních pořadů, setkáváme se s ním na plátcích kin. Dlužno říci, že nebývá vždy vykreslen v těch správných barvách. Často je spojován pouze s násilím a terorem. Takové obecné šíření nepravdy vzbuzuje samozřejmě v muslimech nedůvěru.⁴⁰ V České republice se dostává muslimům pozornosti často až díky tragickým událostem, které se odehrály mimo ní. Stejně tak tomu bylo po událostech 11. září, kdy se ve společnosti objevily silné negativistické tendence namířené proti muslimům. Nebyly to však první odmítavé tendence, které se vůči muslimům objevily. Odmítavé signály byly zaregistrovány již během procesu registrace Muslimské obce. Silným argumentem proti obce bylo vyjádření, že islám není a nikdy nebyl součástí našeho historického vývoje.⁴¹ Mezi Čechy je spíše rozšířena obava z islámu. Češi se o islám a jeho podstatu nezajímají a téměř nic podstatného o něm nevědí. I když se to v posledních letech podle výpovědí muslimů hodně zlepšilo. K rozšíření povědomí o islámu přispělo cestování a větší otevírání se světu. Pozornost v Česku už vyvolává

---

³⁹ TOPINKA, D. *Výzkumná zpráva. Integrovní proces muslimů v České republice-pilotní projekt.* Very Vision: 2007. s. 90.

⁴⁰ ABD AL-ÁTÍ, H. *Zaostřeno na Islám.* Praha: Islámská nadace. 2010. s. 11. ISBN 978-80-904373-6-4.

⁴¹ TOPINKA, D. *Výzkumná zpráva. Integrovní proces muslimů v České republice-pilotní projekt.* Very Vision: 2007. s. 42.

jenom fakt odlišnosti. Vzhled, ošacení, nebo způsob stravování, vyvolává podle muslimů u Čechů pozornost, někdy i odmítání.⁴²

„Lidé se však islámu bojí a to plných 60 procent. Vyplývá to z průzkumu agentury STEM pro Hospodářské noviny. Dá se uvažovat o tom, že tak velké obavy podpořila zřejmě nedávná informace, že Česku hrozí teroristický útok. Svou roli může hrát i to, že Češi o islámu mají jen základní znalosti. Více jak polovina lidí se domnívá, že hrozí válka civilizací Západu a muslimského světa. Na místě je prevence. Policie a tajné služby mají sledovat potencionálně nebezpečné aktivity.“⁴³

Potenciálem výše zmiňované hrozby se cíleně zabývá i BIS, společně s dalšími bezpečnostními složkami. Získává a vyhodnocuje informace o možném šíření islamistického extremismu. Oblast boje proti mezinárodnímu terorismu je jednou z priorit, kterými se BIS trvale zabývá. Bylo tomu tak i v roce 2009. BIS soustředila zejména na faktory, které by mohly podnítit vznik radikálních uskupení na území České republiky. Mezi českými muslimy však nebyly zjištěny žádné radikální tendence, ani nebyly zaznamenány teroristické aktivity, včetně propagace a podpory terorismu. Česká muslimská komunita se nadále projevovala jako umírněná. Negativní reakci mezi komunitou vyvolalo švýcarské referendum o zákazu stavby minaretů. Zákaz vnímali muslimové jako křivdu, která odráží současný vztah mezi nimi a evropskou společností.⁴⁴

2.2.1 Lidé proti mešitám

Veřejné mínění se projevuje i v boji českých občanů proti výstavbě mešit.⁴⁵ Nejznámější případ je boj proti výstavbě mešity v Teplicích. První pokus o výstavbu se objevil již v roce 1995. Zájem o výstavbu projevil

---

⁴² Tamtéž s.86.

⁴³ KUCHYŇOVÁ, Z. *Muslimové v Česku žádají po vládě více práv*. [online]. [cit. 2011-11-11]. Dostupné z :< <http://www.radio.cz/udalosti/rubrika/udalosti>>.

⁴⁴ *BIS -Zpravodajská činnost a zpravodajské poznatky – terorismus*. [online]. [cit.20011-05-11]. Dostupné z :<<http://www.bis.cz/v/2010-06-16-vyročni-zprava-2009.html>>.

⁴⁵ Mešita nejenom vyjadřuje přítomnost místní muslimské komunity, ale také reprezentuje vývoj islámu ze soukromé do veřejné sféry. Zatímco v minulosti byli muslimové v Evropě izolováni uvnitř neviditelných a soukromých modliteben, mešity otevřeně, veřejně a viditelně oznamují přítomnost islámu. Rozdíl mezi mešitou a modlitebnou má více společného se způsobem muslimských aktivit než s množstvím prostoru nebo velikostí budovy či modlitebny.

podnikatel ze Spojených arabských emirátů. V první fázi se tento záměr setkal s nesouhlasem církví. V roce 2004 učinili muslimové druhý pokus. Zde již narazili na velké nepochopení právě z řad teplických obyvatel, kteří sepsali petici proti výstavbě.

V tomto případě se angažoval teplický týdeník Kurýr, který tuto petici v plném znění zveřejnil a přímo vyzýval obyvatele Teplic k jejímu podpisu. Lidé v petici vyjadřovali nesouhlas s islámem jako s ortodoxním náboženstvím, které je neslučitelné s naším prostředím.⁴⁶ Postoj obyvatel byl ve své podstatě nepochopitelný. Lázeňští hosté jsou již léta tvořeni z velké části právě muslimy. Petice vypovídala o obavě z lidí, kteří dlouhou dobu žili s místními obyvateli v souladu a bez problémů. Arabští hosté také představují pro město významnou část příjmů.

Podobný odpor proti mešitě se objevil i v Orlové. Také zde obyvatelé podepsali petici proti její výstavbě. Investorem akce byl Islámský svaz se sídlem v Saudské Arábii. Lidé vyjádřili svůj nesouhlas i obavy a mešita zde na základě této petice vybudována nebude.⁴⁷ Rovněž brněňští muslimové se v roce 1996 setkávali s protesty proti výstavbě své mešity. Protesty zde neměly takovou razanci jako v předešlých městech. Stavba mešity byla dokončena v roce 1998. Brněňští muslimové konstatují, že vztahy mezi nimi a s veřejností jsou velmi pozitivní. Nadále se vyvíjejí bez napětí. Na obou stranách je vidět uspokojení z dobrých vztahů. Muslimové v Brně navíc zaznamenali nárůst návštěvníků, kteří islám nevyznávají. Lidé navštěvují mešitu ze zvědavosti a chodí si do ní i pro poučení.⁴⁸

„Obecně k tématu islámu a mešit v České republice se vyjádřil rovněž i prezident Václav Klaus, který v roce 2010 na své návštěvě v obci Nová Říše uvedl, že není přívržencem budování muslimských chrámů v Česku a systém otevřených hranic označil za nerozumný krok. Klaus dále uvedl, že území České republiky nemá tradici v budování mešit a proto jejich výstavbu

---

⁴⁶ KRÍŽKOVÁ, M. *Cizinci, naši a média. Neviditelná menšina-analýza mediálního obrazu českých muslimů*. Praha : Multikulturální centrum. 2007. s.43. ISBN 80-239-8475-6.

⁴⁷ MAREŠ, P. *Není na místě obava o naši náboženskou svobodu?*. [online]. [2011-03-12]. Dostupné z :< <http://www.blisty.cz>>.

⁴⁸ VOJTÍŠEK, Z. *Hinduismus, buddhismus a Islám v české společnosti*. [online]. [cit.2011-03-12]. Dostupné z :<http://www.dingir.cz/hledat.html>.

nepodporuje. Za strašný omyl pak označil budování multikulturní společnosti.⁴⁹

Svůj negativní názor na muslimy v České republice vyjádřila i překladatelka Olga Ryantová. Ryantová je známá svými radikálními názory. Muslimové podle ní porušují základní lidská práva a svobody a islám je v rozporu s demokratickými principy a zárukami práv. V roce 2004 podala na ministerstvo kultury podnět ke zrušení registrace náboženské společnosti Ústředí muslimských obcí. Podnětem se zabýval ministr Dostál. Ústředí muslimských obcí bylo v roce 2004 nakonec registrováno.⁵⁰

Negativní zkušenosti s českou společností má i česká konvertitka Jana Al Oukla: „Na jaře jsem jela autobusem se synem k zápisu do školky a náhle jsem zaslechla komentáře dvou starších lidí, muže a ženy. Paní, která zřejmě netušila, že mluvím česky říkala, proč si ty hadry nenosí doma, tady by si je mohli sundat, ať se přizpůsobí, když tady chtějí žít. Muž jí přikyvoval, jen sem tahají fanatismus. Měli by si táhnout, odkud přišli.“⁵¹

Češi toho o Islámu vědí velmi málo. Jejich informace jsou zprostředkované a kusé. Není výjimkou, že učitelé podávají zkreslené údaje na základě nedokonalých učebnic. Bohužel se stává, že se můžeme setkat i s muslimy, kterým příliš na jejich pověsti nezáleží. Najdeme je mezi bohatými Araby a jejich činy mnohdy překračují právní rámec.⁵²

2.3 Demografické údaje

Odhadované počty muslimů se velmi liší. V České republice neexistují statistiky, které by poskytovaly přesné a ucelené údaje. Nejčastěji se setkáme s dvěma údaji, které jsou ale velmi rozdílné. Tyto údaje uvádí, že počet osob muslimské scény je v České republice v jednom případě 10 000 a druhý údaj

---

⁴⁹ *Prezident Klaus kritizoval výstavbu mešit a otevřené hranice.* [online]. [cit. 2011-03-12]. Dostupné z : <http://www.mediafax.cz/domaci/3096483-Prezident-Klaus-kritizoval-vystavbu-mesit-a-otevrene-hranice>.

⁵⁰ RYANTOVÁ, O. *Překladatelka navrhuje zrušit muslimskou obec.* [online]. [cit. 2011-03-12]. Dostupné z : <[http //: www. Ihned.cz](http://www.Ihned.cz)>.

⁵¹ FROUZOVÁ, M. *Závoj a džíny.* Praha : Vyšehrad. 2005. s. 90. ISBN 80-7021-776-6.

⁵² Tamtéž. s.91.

uvádí 20 000. K údají 10 000 osob se přiklání místopředseda Ústředí muslimských obcí RNdr. Vladimír Sáška, sám ale dodává, že neexistují žádné možnosti, jak tento údaj prověřit. Dle Sášky do této skupiny patří tři skupiny lidí. V první skupině nalezneme české konvertity⁵³, kterých je podle Sášky kolem 400. Druhá skupina je tvořena cizinci, kteří vlastní české občanství. Jedná se o cizince, kteří přišli do tehdejšího Československa v sedmdesátých a osmdesátých letech minulého století, kdy v souvislosti s podporou režimů třetího světa v socialistických státech a tím pádem i u nás studovaly desítky arabských studentů (především medicínu, stavební inženýrství). Mnozí z nich se u nás usadili, založili vlastní rodiny a také získali české občanství. Nejpočetnější skupinu tvoří cizinci bez českého občanství. Tito lidé zde žijí na základě povolení k trvalému, nebo dlouhodobému pobytu. Tato skupina je tvořena především z podnikatelů a studentů, kteří k nám přišli po roce 1989 a po stránce národnostní i sociální je neobyčejně pestrá.⁵⁴

„Statistiky cizinců na území České republiky obsahují rovněž některé nepřesnosti, pramenící z různých zdrojů a metodických přístupů. Podle započtení poměrného zastoupení islámských subcivilizací v České republice jsme zjistili, že by se mělo v České republice nacházet 11 235 muslimů, Odhady, které uvádí počty kolem deseti tisíc jsou tedy reálné.“⁵⁵ Zde ale dochází k dalšímu zajímavému rozporu. „Při sčítání obyvatelstva v roce 2001 uvedlo do nepovinné kolonky náboženství islám přibližně 3 600 lidí, avšak tento údaj rozhodně nelze brát jako zcela korektní.“⁵⁶ V roce 2011 proběhlo v České republice sčítání lidu. Český statistický úřad uvádí na svých stránkách počet lidí, kteří napsali jako vyznání víry islám. Tento údaj představuje 1 442 lidí.⁵⁷

„Více než čtvrtina muslimů v Česku pochází ze subcivilizace turkické sunnitské (62%), Více než čtvrtina muslimů pochází ze subcivilizace arabské

---

⁵³ Konverze - přijetí náboženského vyznání

⁵⁴ MENDEL, M., OSTŘANSKÝ, O., RATAJ, T. *Islám v srdci Evropy*. Praha: Academia. 2007. s. 408. ISBN 978-80-200-1554-9.

⁵⁵ TOPINKA, D. *Výzkumná zpráva. Integrovaný proces muslimů v České republice-pilotní projekt*. Very Vision: 2007. s. 49.

⁵⁶ MENDEL, M., OSTŘANSKÝ, O., RATAJ, T. *Islám v srdci Evropy*. Praha: Academia. 2007. s. 410. ISBN 978-80-200-1554-9.

⁵⁷ Český statistický úřad-sčítání lidu 2011. [online]. [2012-05-01]. Dostupné z : <http://www.scitani.cz/slodb2011/redakce.nsf/i/archiv_aktualit>.

sunnitské (28,6%). Z toho je víc než polovina muslimů z afrického kontinentu (16%). Zbývající tři subcivilizace jsou zastoupeny okrajově-indoárijská sunnitská z 6,3 %, perská šiitská z 1,8% a indomalajská sunnitská z 0,7%.

Muslimové pochází z celkem 78 zemí. Nejvíce muslimů pochází ze zemí, které jsou součástí turkické sunnitské subcivilizace. V České republice neexistuje národnost, která by mezi ostatními dominovala, tak, jak je tomu v některých západoevropských zemích. V rámci svých subcivilizací je zastoupeno více imigrantů z Iráku, Jemenu, Sýrie, Libye, Tuniska, Bosny a Hercegoviny, Bulharska, zemí bývalého Sovětského svazu, Makedonie, Srbska (Kosovo), Turecka, Afghánistánu a Pákistánu. Z hlediska genderu můžeme tvrdit, že přibližně jednu třetinu z celkového počtu tvoří muslimky.⁵⁸

2.4 Aktivity muslimů v České republice.

Muslimové se nejvíce zajímají o své náboženství, kterým je zaplněn celý jejich život. Veškeré důležité dění se soustřeďuje v mešitách a modlitebnách. V České republice vznikly dvě mešity. Jedna se nachází v Praze a druhá v Brně. Kromě nich existuje řada muslimských modliteben. Tyto modlitebny jsou většinou umístěny na studentských kolejích, protože velká část praktikujících muslimů pochází právě z řad vysokoškoláků ze zahraničí. Najdeme je na kolejích nejen v Praze ale i v Plzni, Liberci, Olomouci. V Teplicích se nachází modlitebna, která slouží zejména zahraničním lázeňským hostům, kteří se v lázních nacházejí v hojném počtu. Jedná se zejména o hosty ze Saudské Arábie.⁵⁹

---

⁵⁸ TOPINKA, D. *Výzkumná zpráva. Integrovaný proces muslimů v České republice-pilotní projekt*. Very Vision: 2007. s. 50.

⁵⁹ MENDEL, M., OSTŘANSKÝ, O., RATAJ, T. *Islám v srdci Evropy*. Praha: Academia. 2007. s. 421. ISBN 978-80-200-1554-9.

2.4.1 Islámská nadace

Islámská nadace v Praze soustřeďuje své aktivity především na tři hlavní cíle: provozování Islámského centra, mešity a modlitebny v centru Prahy, charitativní činnost a aktivity světové povahy. Islámské centrum i modlitebnu mohou navštívit nejen muslimové. Pro veřejnost jsou denně od poledne do pozdních nočních hodin. Pravidelné páteční bohoslužby tvoří kázání imáma a společné páteční modlitby. Na těchto pátečních modlitbách se schází na obou místech dohromady až 500 věřících.

V Islámském centru nalezneme rovněž knihovnu. K náboženským aktivitám centra patří i program v měsíci ramadánu zahrnující každodenní společnou večeři přerušující půst, nocování v mešitě v průběhu posledních desíti dnů tohoto svátku. V mešitě věřící společně oslavují svátky islámského náboženského roku, probíhají tu i muslimské sňatky. Islámské centrum se rovněž podílí na obstarávání muslimských pohřbů a zajišťování rituálních obřezek u chlapců. Na všech svých aktivitách Islámská nadace spolupracuje s brněnskou nadací a Svazem muslimských studentů v České republice.⁶⁰

Islámská nadace se věnuje i rozsáhlé charitativní činnosti, kdy shromažďuje finanční prostředky od věřících muslimů. Vybírá samostatně částky na provoz mešity a další prostředky, tzv. daň (zakát). Vybrané peníze jsou efektivně využity v podobě pomoci sociálně slabým rodinám i jednotlivcům. V rámci charitativní činnosti nadace spolupracuje i s několika tábory pro žadatele o azyl, ve kterých se nacházejí větší skupiny muslimů. Tato pomoc spočívá ve vybavení dětí do školy. V táboře v Bělé pod Bezdězem se podařilo zařídit a zprovoznit malou modlitebnu. Islámská nadace také podporuje vězněné muslimy. Pomoc spočívá v zaslání knih a časopisů s islámskou tematikou. Vězněni dostávají aktualizované časy modliteb. Nadace pomáhá v řešení jejich stravování, které musí být bez vepřového masa, které mají muslimové podle Koránu zakázané. Ve spolupráci s věznicí Ruzyně došlo k vybudování malé modlitebny, ve které je zabezpečováno páteční kázání. Do aktivit nadace spadá také starost o muslimské pohřby. V České republice v současné době existují

---

⁶⁰ Tamtéž s. 422.

dva hřbitovy. Jeden se nachází v Třebíči a druhý na Olšanských hřbitovech. Pohřeb obstarává běžná pohřební služba, ale pozůstalí mohou s nadací konzultovat i formální náležitosti obřadu.⁶¹

Zajímavou a přínosnou akcí je pořádání ta přednášek pro české muslimy a zájemce o islám ze široké veřejnosti. Pořádá kurzy arabštiny, přednášky probíhají i na školách. Často jsou pořádány výstavy⁶², organizuje návštěvy škol v mešitě, prezentuje islám a muslimy ve sdělovacích prostředcích, poskytuje konzultace studentům k jejich pracím, setkává se se zástupci jiných náboženství v rámci mezináboženského dialogu, spolupracuje na projektech a výzkumech v oblastech migrace, integrace a multikulturní výchovy.

Zvláštní pozornost je věnována spolupráci s médii. Islámská nadace vydává tisková prohlášení k různým událostem. Informuje ostatní muslimy o důležitých událostech v islámském kalendáři. Poskytuje rozhovory pro tisk, rozhlas, televizi i internetové servery. Snaží se vydávat informační brožury o islámu a v neposlední řadě za vydatného přispění českých orientalistů překládá knihy a ostatní tisky. Spolupracuje s jinými organizacemi na tvorbě výukových programů (multikulturní výchova, náboženská výchova), které by pak byly využívány samotnými učiteli na školách. Cílem Islámské nadace v Praze je to, aby muslimové u nás byli součástí občanské společnosti a aby v ní byli integrováni, při zachování své identity.⁶³

Muslimské organizace se v České republice zdaleka nesoustředí jen na to, aby naplňovaly náboženské potřeby. Vyvíjejí pestré kulturní i osvětové aktivity. „Koncem roku 2007 se na Islámskou nadaci v Praze obrátili zástupci Českého národního registru dárců dřeně s žádostí o pomoc při náboru dobrovolníků do Českého národního registru dárců dřeně z řad příslušníků národnostních menšin. Na páteční kázání pak přijela do mešity skupiny lékařů a sester z Hematologicko-onkologického oddělení Fakultní nemocnice Plzeň aby po společné modlitbě seznámili pražské muslimy se svým projektem. Hned

---

⁶¹ Tamtéž. s. 424.

⁶² Islámská nadace v Brně nedávno uspořádala výstavu o životě proroka Mohammada. Výstava probíhala na náměstí, účastnili se jí představitelé běžných muslimů, mužů i žen. Výstava se setkala s velkým ohlasem u Brňanů, kteří projevovali zájem i o rozhovory s pořadatelem.

⁶³ *Islámské centrum – aktivity*. [online]. [cit. 2011-04-12]. Dostupné z : <http://www.praha.muslim.cz/history-programsForSchools.html>.

na místě se přihlásilo několik desítek muslimů, kteří vyplnili potřebné dotazníky, a byly jim odebrány krevní vzorky. Ať je Alláh odmění za jejich pomoc.“⁶⁴

Ústředí muslimských po sametové revoluci obnovilo vydávání svého časopisu pod názvem Hlas. „V roce 2011 došlo k zásadním personálním změnám. Redakce se přesunula z Třebíče do Prahy, což souvisí s otevřením Islámského centra v Praze v roce 1999. Časopis Hlas plnil a plní jak funkci osvětovou, tak i praktickou a informační. Na jeho stránkách najdeme články o rozmanitých náboženských otázkách, původní i přeložené, a rovněž i zprávy o činnosti ústředí a jednotlivých organizací. Časopis prošel četnými změnami, které poznamenaly jeho strukturu i formální podobu.“⁶⁵

Také muslimští studenti nezůstávají ve svých aktivitách pozadu. Založili vlastní svaz muslimské mládeže, se sídlem v Praze. Ve svazu se sdružují studenti a mládež na území České republiky. Jeho hlavní působiště se nachází zejména na univerzitách. Počátky činnosti Svazu se datují od roku 1991. Podnět k jeho založení dal tehdy studující Ing. Arch. Muhamed Abbás al – Mútasima ze Súdánu. K registraci Svazu došlo v dubnu o rok později. Studenti pořádají každoročně kongresy, kterých se účastní i nemuslimové. Svaz svou aktivní činností přispívá k rozvoji vazeb mezi Českou republikou a islámskými zeměmi.⁶⁶

---

⁶⁴ *Muslimové v Praské mešitě rozšířili Česká národní registr dárců kostní dřeně. Ústředí muslimských obcí v České republice*, 2007. roč. 25.č. 9. [online]. [cit. 2012 -08-12]. Dostupné z: http://www.al-islam.cz/images/stories/knihovna/časopisy/časopis-hlas/2007_9-12.pdf.

⁶⁵ MENDEL, M., OSTRÁNSKÝ, O., RATAJ, T. *Islám v srdci Evropy*. Praha: Academia. 2007. s. 436. ISBN 978-80-200-1554-9.

⁶⁶ MELICHÁREK, T. *Islám v Brně: Muslimská komunita očima médií a Brňanů*. Pstruží : Lukáš Lhořan. 2011. s. 28. ISBN 978-80-904932-0-9.

3. ŽENY V ISLÁMU

3.1 Postavení žen v Islámu

Téma ženy je diskutované v celé islámské společnosti. Osobnost ženy od předislámského období do současnosti prošla mnoha proměnami. V období před vznikem islámu zaujímala žena plně podřízenou pozici. Teprve s příchodem islámu a proroka Muhameda její pozice doznala výrazných změn. Žena již nebyla hodnocena jako bytost druhého řádu, ale dostalo se jí společenského uznání a mnoha občanských práv. Tato pozice znamená velmi pozitivní jev.⁶⁷ Korán znamenal pro ženy nově bezpečí a zajišťoval jim důstojné postavení ve společnosti. Za zmínku stojí zásadní zlom v přístupu k novorozencům ženského pohlaví. Ve staroarabské džahíliji byla děvčátka v důsledku chudoby zabíjena. Učení Koránu toto zacházení s novorozenci zakazuje.

Žena získala právo na vlastní majetek, dědictví, mohla se rozvést a bylo o ni postaráno po hmotné stránce.⁶⁸ Práva a povinnosti žen jsou stejné jako práva a povinnosti mužů, ale nejsou v žádném případě totožné. Muž a žena nejsou stejní a vznikli jako dvě rovnocenné bytosti. Rozdíl mezi rovností a totožností je přitom značný. Nevytváří ale prostor pro myšlenku, že je žena horší než muž. V Koránu Bůh o rovnoprávnosti lidí říká : „ *Lidé, věru jsme vás stvořili z muže a ženy a učinili jsme z vás národy a kmeny, abyste se vzájemně pozvali.*“⁶⁹ Žena není méně důležitá jen proto, že má na rozdíl od muže jiná práva. Žena je v Islámu přijata a je v něm uznávaná a nezávislá osobnost.⁷⁰ Přesto je v Koránu verš, který přiznává muži nadřazenost nad ženou. Tento stupeň nadřazenosti ve výkladu však neznamená vyšší stupeň lidskosti nebo

---

⁶⁷ MENDEL, M. *S puškou a koránem*. Praha : Orientální ústav Akademie věd. 2008. s. 142. ISBN 80-85425-63-5.

⁶⁸ KNOTKOVÁ-ČAPKOVÁ, B. *Obrazy ženství v náboženských kulturách*. Praha : Paseka. 2008. s. 121. ISBN 80-87054-04 -0.

⁶⁹ ABD AL-ÁTÍ, H. *Zaostřeno na Islám*. Praha: Islámská nadace. 2010. s. 184. ISBN 978-80-904373-6-4.

⁷⁰ ABDALATÍ, H. *Postavení ženy v Islámu*. [online]. [cit. 2011-03-11]. Dostupné z: <<http://www.al-islam.cz/postaveni-zeny-v-islam/>>.

charakteru. Nelze konstatovat ani nadvládu jednoho pohlaví nad druhým. „Muži zaujímají postavení nad ženami proto, že Bůh dal přednost jedném z vás před druhými a proto, že muži dávají z majetků svých ženám. A ctnostné ženy jsou pokorně oddány a střeží skryté kvůli tomu, co Bůh nařídil střežit.(4:38).“⁷¹

V islámu je žena uznána jako plnoprávný partner muže v otázce rozmnožování. Muž je otcem a žena matkou. Oba jsou nezbytní k vytvoření nového života. Role ženy není menší než role muže. V tomto partnerství má vždy a všude stejný podíl, stejná práva, přebírá svou zodpovědnost a je v ní stejný díl lidskosti a vlastností jako v jejím partnerovi.⁷² Bůh v Koránu o rovnoprávnosti lidské rasy říká : „Lidé, bojte se Pána svého, jenž stvořil vás z bytosti jediné a stvořil z ní manželku její a rozmnožil je oba v množství velké mužů a žen. A bojte se Boha, v Jehož jménu se vzájemně prosíte a dbejte o pravidla o pokrevních svazcích, neboť Bůh je zajisté nad vámi pozorovatelem (4:1).“⁷³

Ženská otázka se stává v poslední době součástí politického boje islámských států. Postavení ženy je v těchto zemích velmi odlišné a ženy obecně mají rozdílné podmínky ke svému uplatnění a rozvoji. V těchto státech mají stále velký vliv muslimští učenci. Tito muži si vybírají z Koránu účelové verše. Islám vykládají v neprospěch žen, ze kterých se stávají pouhé pečovatelky o děti a domácnost. Vývoj se tak vrací k předislámskému období. Ženám se opět dostává nedůstojného postavení. Projevují se však i fundamentalistická ženská hnutí, která tuto roli ženy přijímají dobrovolně a snaží se o její širší prosazení.⁷⁴

„Postavení ženy v islámu je zcela jedinečné, zcela novátorské, nepodobá se ostavení ženy v žádném jiném systému. Jestliže se odíváme na komunistický režim, nebo na tzv. západní demokracie vidíme, že žena tam nežije šťastně. Její postavení není záviděníhodné. Musí tvrdě pracovat, aby mohla žít, někdy dokonce vykonává stejnou práci jako muž. Přes všechny tyto nákladné oběti a

---

⁷¹ HRBEK, I. Korán. Praha : Academia. 1972. s. 526. ISBN 80-200-0246.

⁷² ABD AL ATÍ, H. *Postavení ženy v Islámu*. [online]. [cit. 2011-03-11]. Dostupné z: <<http://www.al-islam.cz/postaveni-zeny-v-islam/>>.

⁷³ HRBEK, I. Korán. Praha : Academia. 1972. s. 521. ISBN 80-200-0246.

⁷⁴ Tamtéž. s. 142.

bolestné boje však tato žena nedosáhla toho, co islám stanovil Božím nařízením muslimské ženě.⁷⁵

3.2 Ženy v Muhammadově době

Při bližším studiu Koránu a jeho správném vysvětlení a pochopení, je možné konstatovat, že ženy v době, kdy byl islám na svém počátku, zaujímaly ve společnosti výsadní postavení. Islám stanovil zákony a pravidla, která ženám jejich práva neupírala. Žena již nebyla pouhou bezprávnou otrokyní, měla svoje pevně zakotvené možnosti a povinnosti. Během staletí došlo ke změně v chápání svrchovaného postavení ženy.⁷⁶

Život žen v raném islámu je dodnes patrný v hadisech.⁷⁷ Ženy byly důležitou součástí Muhammadova života. Ve své době byly natolik vážné, že jim úctu prokazuje i značný počet věřících dneška. První dáma, která se objevila v Muhammadově životě byla Chadídža. Jednalo se o bohatou a vznešenou obchodnici, která zaměstnávala muže, a ti potom prodávali její zboží. Muhammad na její přání odvážel zboží do Sýrie. Během svého působení se osvědčil a Chadídža v něm poznala poctivého muže a vzala si Muhameda za muže.⁷⁸ Chadídža se stala první dámou islámu i nedílnou součástí Muhammadova života. Projevila jako velmi zdatná obchodnice i politička. Žila v těžké době počátků islámu a v mnoha situacích Muhammadovi byla pomocníkem i rádcem. Prorok měl i druhou ženu, která se jmenovala Aiša. Historické prameny tvrdí, že se jednalo o jeho nejmilejší manželku vůbec. Byla to velmi bystrá i chytrá žena a sám Muhammad o ní údajně prohlásil, že zná polovinu vědění, které v té době člověk mohl obsáhnout.

Muhammad byl znám tím, že velmi dbal na to, aby byly ženy vzdělané. Jeho postoj byl natolik rozdílný od dob, které panovaly před vznikem islámu,

---

⁷⁵ ABD AL-ÁTÍ, H. *Postavení ženy v Islámu*. Praha: Islámská nadace. 2010. s. 183. ISBN 978-80-904373-6-4

⁷⁶ Tamtéž s. 181.

⁷⁷ Hadít – jedná se o výrok, nebo zprávu předávanou ústně. Vždy se týká Proroka a líčí jeho skutky a výroky.

⁷⁸ ISHAK, I. *Muhammad, život Alláhova proroka*. Most: Severografie. 2009. s. 18. ISBN 978-80-7335-184-7.

kdy vzdělání ženy nebylo žádoucí. Proslul také jako učitel . Sám se jednou týdně věnoval jejich výuce, během ní je zasvěcoval do základních článků víry a odpovídal na jejich otázky. Tradice dokonce říká, že Prorok požádal jistou vzdělanou ženu, aby učila číst a psát jednu z jeho pozdějších manželek. Polygamní manželství však posvětil od samého počátku svou vlastní praxí.⁷⁹ Počet Muhammadových žen vyvolává na dnešním Západě úvahy o chlípnosti a zvrhlosti. Jenomže v Arábii, kde bylo mnohoženství běžnější než monogamní vztah, který měl Muhammad s Chadídžou, to bylo zcela běžné. Manželství nebyla romantická, ani založená na sexuálních vztazích. K jejich uzavření docházelo často z praktických důvodů. Muhammadovy sňatky sledovaly obvykle politický cíl a byly důležité pro zachování společnosti.⁸⁰

3.3 Ženy v Koránu

„Kdybychom byli seslali tento Korán na horu, byl bys ji viděl pokornou a pukající ze strachu před Alláhem. A tato podobenství uvádíme lidem, snad budou o tom přemýšlet (59:21).“

Postavení muslimské ženy ve společnosti je neoddělitelně spojeno s Koránem a jeho výkladem. Proto budou v této kapitole zmiňovány konkrétní verše. Ženě se dostalo rovnoprávnosti s muži v otázkách rozmnožování. Role ženy není o nic menší než role muže.⁸¹ *„Lidé, věru jsme vás stvořili z muže a ženy a učinil jsem z vás národy a kmeny abyste se vzájemně poznali...(49:13).“⁸²*

Muslimská žena má výsadní postavení ve své roli matky. Je jí projevována čest, úcta a vážnost. Korán také klade význam a vážnost

---

⁷⁹ Tamtéž s.80.

⁸⁰ ARMSTRONGOVÁ, K. *Muhammad*. Řitka : Daranus. 2009. s. 122. ISBN 978-80-86983-35-6.

⁸¹ ABD AL-ÁTÍ, H. *Zaostřeno na Islám*. Praha: Islámská nadace. 2010. s. 183. ISBN 978-80-904373-6-4.

⁸² HRBEK, I. *Korán*. Praha : Academia. 1972. s. 546. ISBN 80-200-0246.

laskavého chování k rodičům na druhé straně hned po uctívání Boha Nejvyššího.⁸³ „*Pán tvůj rozhodl, abyste nikoho kromě Něho neuctívali a abyste rodičům dobré prokazovali. A jestliže jeden či oba z nich u tebe zestárnou, neříkej jim fuj a neodbývej je stroze, nýbrž s nimi mluv slovem laskavým. Skloň k nim oběma z milosrdenství křídla pokory a řekni : „Pane můj, smiluj se nad nimi oběma, tak, jak oni mě vychovali, když jsem byl malý!“*“(17:23).⁸⁴

Matky zaujímají v Islámu zvláštní místo. Zásady v chování vůči matkám muslimové pečlivě dodržují. Tento vztah popsal prorok Moammad: „*Jeden muž se zeptal Proroka : „Koho bych měl nejvíc ctít? Prorok odpověděl : „Svoji matku, A potom ? zeptal se muž. Prorok odpověděl: „ Svoji matku!“*, A koho potom?, zeptal se muž. Prorok odpověděl : „ Svého otce.“⁸⁵

Žena může svobodně vyjadřovat svůj názor stejně jako muž. Již v minulosti ženy svoje názory svobodně vyjadřovaly a zapojovaly se do debat s Muhammadem i muslimskými vůdci. Jejich názory se uplatnily i v zákonodárství.⁸⁶ islám zaručuje ženám stejná práva uzavírat smlouvy, podnikat, vydělávat a mít oddělené vlastnictví. Ženin život, její majetek, její čest jsou stejně nedotknutelné jako u muže. V případě, že se žena dopustí přestupku bude její trest stejný jako u muže. V případě křivdy dostane náhradu ve stejné výši, jakou by dostal ve stejném případě muž.⁸⁷

„U pohanských Arabů před příchodem Islámu byla dědická práva vyhrazena pouze mužským příbuzným. Korán Zakázal všechny tyto nespravedlivé zvyky a dal všem příbuzným ženského pohlaví podíly na dědictví.(...)Obecným pravidlem je, že oddíl ženy činí polovinu podílu muže kromě případů, kdy matka dostane stejný podíl jako otec.“⁸⁸

---

⁸³ ABD AL-AZÍM, Š. *Ženy v islámu a ženy v židovsko-křesťanské tradici*. Praha: Islámská nadace. 2011. S. 46. ISBN 978-80-904373-7-1.

⁸⁴ HRBEK, I. *Korán*. Praha : Academia. 1972. s. 254. ISBN 80-200-0246.

⁸⁵ ABD AL-ÁTÍ, H. *Zaostřeno na Islám*. Praha: Islámská nadace. 2010. s. 47. ISBN 978-80-904373-6-4.

⁸⁶ ABD AL-ÁTÍ, H. *Zaostřeno na Islám*. Praha: Islámská nadace. 2010. s. 184. ISBN 978-80-904373-6-4.

⁸⁷ Tamtéž s. 185.

⁸⁸ ŠARÍF, A. *Ženy v islámu a ženy v židovsko-křesťanské tradici*. Praha: Muslimská obec. 2011. s.49. ISBN 978-80-904373-7-1.

„Mužům náleží podíl z toho, co zůstavili rodiče a blízcí příbuzní a ženám náleží podíl z toho, co zůstavili rodiče a blízcí příbuzní-at' již je toho málo, nebo mnoho- jako podíl určený (4:7).“⁸⁹

„Musíme si také uvědomit, že islám důrazně prosazuje rodinný život. Proto ve skutečné islámské společnosti je rodinný život pravidlem a žit nezadaný je výjimka. To znamená, že téměř všechny ženy a muži ve věku vhodném pro uzavírání manželství jsou v islámské společnosti zadáni. Vzhledem k těmto skutečnostem si uvědomíme, že muslimové nesou všeobecně větší finanční břímě než ženy. Ustanovení o dědictví mají tedy vykompenzovat tuto nerovnováhu tak, aby společnost žila bez jakýchkoli bojů mezi muži a ženami, nebo jednotlivými třídami společnosti. Korán je k ženám nejen spravedlivý, ale dokonce štědrý.“⁹⁰

Korán také povolil polygamii, ale nikoli bez omezení. „*Bojíte-li se, že nebudete spravedliví k sirotkům... berte si za manželky ženy takové, které jsou vám příjemné, dvě, tři a čtyři, avšak bojíte-li se, že nebudete spravedliví, tedy vezměte jen jednu...*(4:7).“⁹¹ V dnešních muslimských společnostech je praktikování polygamie vzácné. Islámští učenci však přiznávají, že neexistují žádné právní podmínky pro sňatek s druhou ženou, ale vyjmenovávají případy, kdy je možno o něm uvažovat. Pokud z manželství nevzejde dítě, pokud první manželka onemocní a potřebuje někoho, kdo by se o ni a jejího manžela postaral. Nemůže-li žena z mnoha důvodů sexuálně uspokojit potřeby svého manžela. Důvod, který byl využíván zejména v počátcích islámu je ten, pokud počet žen převyšuje počet mužů, zejména v poválečných obdobích.⁹²

Islám nabízí prostřednictvím Koránu muslimským manželským párům rady pro záchranu manželství před rozvodem. Jestliže jeden z manželů ohrožuje nějakým způsobem manželský svazek, radí Korán druhému, aby udělal vše, co se dá dělat a je účinné pro záchranu posvátného svazku. Pokud

⁸⁹ HRBEK, I. Korán. Praha : Academia. 1972. s. 522. ISBN 80-200-0246.

⁹⁰ ŠARÍF, A. *Ženy v islámu a ženy v židovsko-křesťanské tradici*. Praha: Muslimská obec. 2011. s.53. ISBN 978-80-904373-7-1.

⁹¹ HRBEK, I. Korán. Praha : Academia. 1972. s. 521. ISBN 80-200-0246.

⁹² KOUŘILOVÁ, I., MENDEL, M. *Cesta k prameni, fatwy k islámských učenců k otázkám všedního dne*. Praha : Orientální ústav Akademie věd České republiky. 2003. s. 39. ISBN 80-85425-53-X.

všechny tyto možnosti selžou, dovoluje islám partnerům, aby se v klidu rozvedli.⁹³ „*Jestliže se žena obává od manžela svého hrubosti či lhostejnosti, není pro ně oba hříchem, dospějí –li mezi sebou ke vzájemné dohodě, neboť dohoda je to nejlepší. A v duších je stále přítomna lakota, budete – li však konat dobré, Bůh je dobře zpraven o všem, co činíte.* (4:128).“⁹⁴ Je zajímavé, že poslední slova verše o lakotě zůstávají aktuální i přes staletí.

Zajímavým veršem Koránu, který sahá svou aktuálností i do dnešní doby je

Problematiku zahalování můžeme pochopit, pokud si ji představíme jako téma, které se nachází na křižovatce globální kultury, vlastní identity a také politiky. Pro západní společnosti představuje zahalování ženy pasivitu a podřízenost. Zahalení však může vyjadřovat odpor, protest a umožňuje ženám volný pohyb a vstup do mužské sféry. Ženy se zahalují z mnoha důvodů. Jedním z nich může být donucení, ale také vyjádření důležitosti a společenské role. Je pro mnohé osvobozující ale i svazující.⁹⁵ Korán věnuje zahalování celé čtyři pasáže. „*Řekni věřícím, aby cudně klopili zrak a střežili svá pohlaví-a to je pro ně čistší, vždyť Bůh dobře je zpraven o všem, co konají. A řekni věřícím ženám, aby cudně klopily zrak a střežily svá pohlaví a nedávaly na odiv své ozdoby kromě těch, jež jsou viditelné. A nechť spustí závoje na řadra svá. A nechť ukazují ozdoby jedině manželům svým...* (24:30-31).“⁹⁶

3.4 Ženy v dnešním islámském světě

Jak žijí ženy v islámském světě nelze odpovědět jednoznačně. V islámských zemích i u nás žijí ženy, které prožívají své životy velmi různě. Cítí se šťastné i nešťastné. Některé si užívají blahobytu, jiné strádají bídou a utrpením. Jsou ženy, které jsou společností i rodinou uznávané, oproti nim stojí ženy na pokraji společnosti, kterým jsou upírána základní lidská práva.

---

⁹³ ŠARÍF, A. *Ženy v islámu a ženy v židovsko-křesťanské tradici*. Praha: Muslimská obec. 2011. s.44. ISBN 978-80-904373-7-1.

⁹⁴ HRBEK, I. Korán. Praha : Academia. 1972. s. 537. ISBN 80-200-0246.

⁹⁵ KOUŘILOVÁ, I., MENDEL, M. *Cesta k prameni, fatwy k islámských učenců k otázkám všedního dne*. Praha : Orientální ústav Akademie věd České republiky. 2003. s. 56. ISBN 80-85425-53-X.

⁹⁶ HRBEK, I. Korán. Praha : Academia. 1972. s. 559. ISBN 80-200-0246.

Existuje věc, kterou mají všechny muslimské ženy na celém světě společnou a tou věcí je jejich víra, tradice a kultura. V poslední době zejména moderní život útočí na tradice a často je s nimi v přímém rozporu. Pro život dnešních muslimek je rozpor mezi tradicí a moderním pojetím světa charakteristický.

Jednou z vžitých tradic je zahalování. V tomto případě se projevuje dvojí metr. Muži se mohou oblékat, jak uznají za vhodné, žena musí stále dbát na svůj oděv podle islámské tradice. Existují země jako Saúdská Arábie, nebo Sýrie, kde se ženy zahalují dobrovolně. Majetnější ženy nosí pod čádory luxusní oděvy, šperky, obuv. Z obavy vlastního zostuzení však tradice musí být zachována.

Bez problému není ani otázka vzdělanosti a zaměstnání. Ženy v touze osvobodit se se vrhly na svoje vzdělání. V Bahrajnu neumělo v roce 1971 číst a psát 76% žen, dnes už je to jen 5%. Vzrostl počet žen, které studují na univerzitách. Zejména ve Spojených arabských emirátech, Íránu, Turecku, Kuvajtu. Často je na univerzitě víc dívek než chlapců.

Díky svému vzdělání se ženy snadněji dostávají i na trh práce. Také zde je patrný konflikt moderního s tradicí. Není vhodné, aby se žena dovedla o sebe postarat sama. Musí počítat s pomluvami okolí a často i svého muže, který může své ženě zaměstnání zakázat.⁹⁷

Další oblastí, kde je patrný vliv zastaralých tradic a hodnot je ženská obřízka. Jedná se o velmi citlivé a kontroverzní téma, které vyvolává řadu emotivních debat jak na Západě, tak v některých zemích, kde jsou tyto praktiky běžné. Bývá diskutována jako týrání dětí, porušování základních lidských práv, úmyslný pokus některých patriarchálních společností omezit ženskou sexualitu. „Podle odhadů OSN z roku 1997 podstoupilo obřízku asi 130 milionů žen a dívek na celém světě. Tento zvyk je praktikován v řadě afrických zemí (Egypt, Súdán, Somálsko, Etiopie, Keňa, Tanzanie, Ghana, Guinea, Nigérie, aj.). Lze se s ním setkat i v jižních částech Arabského poloostrova, v Jemenu a Ománu. Vyskytuje se také v Indonésii a Malajsii. Ženská obřízka je nadnáboženský kulturní fenomén. Egyptští náboženští aktivisté tuto praxi hájí, zatímco

---

⁹⁷ FROUZOVÁ, M. *Závoj a džíny*. Praha: Vyšehrad, 2005. s. 13. ISBN 80-7021-776-6.

islamisté z jiných arabsky hovořících zemí se proti ní razantně staví. Debaty o ženské obřízce jsou silně emotivní.“⁹⁸

Jedním z významných představitelů muslimských učenců zaujímá k tomuto problému kladný postoj je Šejch Muhammed Sajjíd Tantáwí, velký imám egyptské univerzity al-Azhar, nejvyšší duchovní autorita pro téměř miliardu sunnitských muslimů. Tento muž nazývá obřízku chvályhodnou praktikou, která dává ženám čest.⁹⁹ „Podle OSN tento zákrok porušuje základní lidská práva a ohrožuje zdraví tří milionů dívek, které jej každoročně podstupují. Ředitel Dětského fondu OSN Anthony Lake a ředitel Populačního fondu OSN Babatunde Osotimehin apelovali na členské země a na organizace, aby pomohly celosvětově s touto praktikou skoncovat. V posledních letech více než 6000 komunit v Egyptě, Etiopii, Keni a Senegalů ženské obřízky vzdalo.“¹⁰⁰ Lake a Osotimehin to přičítají speciálnímu programu OSN.“¹⁰¹

Zvýšenou pozornost zasluhují i ženy třetího světa. V roce 2011 získala Nobelovu cenu jemenská politička Tavakkui Karmárová. Byla oceněna za své mírové úsilí a za boj o ženská práva, která jsou zejména v zemích třetího světa porušována velmi hrubým způsobem. Hlavní důvod a motto pro získání ceny bylo „... že demokracie a trvalého míru lze dosáhnout jen tehdy, pokud budou mít ženy stejné možnosti jako muži při ovlivňování vývoje ve společnosti.“¹⁰²

Ve Třetím světě jsou ženy v rozdílných situacích. I zde se najdou statečné ženy, které mají oproti svým vrstevnicím velkou výhodu. Jsou vzdělané. Takové ženy usilují i o politickou účast na vedení své země. Protikladem jim jsou ženy, které bojují za právo žen na vzdělání a aktivně vystupují proti násilí a ponižování. Násilí na ženách proniká všude a je rozšířené a nepřijatelné. Vzhledem k revolučním událostem Arabského jara se pozornost západních médií soustřeďuje v těchto dnech především na postavení žen. Bohužel mnohé

---

⁹⁸ KOUŘILOVÁ, I., MENDEL, M. *Cesta k prameni, fatwy k islámských učenců k otázkám všedního dne*. Praha : Orientální ústav Akademie věd České republiky. 2003. s. 44. ISBN 80-85425-53-X.

⁹⁹ SPENCER, R. *Islám bez závoje*. Praha : Triton. 2006. s. 101. ISBN 80-7254-761.

¹⁰⁰ Africká Eritrea přišla v roce 2007 se zákonem, kterým vláda toto mrzačení zakázala. Zbývá jí jen zajistit systém kontroly i v těch nejzapadlejších oblastech země. Kdokoli bude čin žádat, podněcovat, vykonávat, podporovat či mu bude přihlížet dostane se před soud a do vězení.

¹⁰¹ *Světová konference o problematice žen*. [online]. [cit. 2011 - 05 - 11]. Dostupné z : <<http://www.osn.cz/soubory/fakta-osn-2005-web.pdf>>.

¹⁰² KOPECKÁ-VALESKÁ, O. *Postavení žen v zemích třetího světa*. [online]. [cit. 2011-05-11]. Dostupné z: <<http://www.zpravy.proglas.cz>>.

nasvědčuje tomu, že boj proti diktátorským režimům v zemích jako je Egypt nebo Jemen, staví úsilí o práva žen do pozadí. Pro tuto situaci je charakteristické, že v Jemenu, ženy oslavující udělení Nobelovy ceny míru jedné z nich se staly terčem útoků mužských přívrženců tamního režimu. V Egyptě a Tunisku vzrůstají mezi vzdělanými ženami obavy z rostoucího vlivu islamistů a případného zavádění práva šaría, jako se to stalo v některých oblastech Iráku po pádu Saddáмова režimu, kde se postavení žen značně zhoršilo.¹⁰³

Odlišné problémy řeší muslimské ženy, které emigrovaly ze své země. Jejich starosti jsou zaměřené zejména na integraci do nové společnosti a problémy s tím spojené. Dobře známá a vyžadovaná tradice se setkává se západním stylem života.

---

¹⁰³ KOPECKÁ-VALESKÁ, O. *Postavení žen v zemích třetího světa*. [online]. [cit. 2011-05-11]. Dostupné z: <<http://www.zpravy.proglas.cz>>.

PRAKTICKÁ ČÁST

4. Cíl výzkumu

Cílem výzkumu bylo zjistit, jakým způsobem funguje soužití naší společnosti a muslimských žen, které v ní žijí. Záměrem bylo odkrýt jejich složitou cestu k vlastní identitě. Výzkum se snaží objasnit, zda jsou v jejich běžném životě dodržována základní lidská práva, ať už ze strany většinové společnosti, nebo jejich vlastní komunity. Nepřekročila nedůvěra a nesnášenlivost v naší společnosti v útlak a bezpráví a vykořenění na okraj společnosti.

Muslimskou ženu si představujeme jako zahalený, ustrašený a poslušný stín, který bezezbytku plní manželovy příkazy. Je bez názoru, bez jakýchkoliv práv. Ty ženy, o kterých se mluví na jedné straně jako o utlačované menšině na straně druhé jako o fanatičkách, které vyznávají hodnoty, které do naší země nepatří. Tyto ženy jsou pro společnost nečitelné a nedůvěryhodné.

Z nabídky teorií byl k zajištění cíle zvolen kvalitativní výzkum, který je pro získávání těchto informací nejvhodnější. Je možné uplatňovat ho na malém vzorku respondentů. Díky kvalitativnímu výzkumu mohou být do hloubky rozkryty životní příběhy, které otvírají další možnosti pro vznik nových otázek doplňujících samotný výzkum.

4.1 Hypotézy a formulace výzkumných otázek

Ve výzkumu byly stanoveny tři důležité základní hypotézy. Hypotézy vycházejí ze současné, obecně známé situace, která se ve společnosti v souvislosti s muslimskou komunitou vytvořila. Existuje obecná nesnášenlivost a nedůvěra, která v České republice panuje. Zdá se, že myšlení moderního člověka je zdeformované. Pokud se lidé zajímají o islám netouží se dozvědět jeho podstatu. K informacím přistupují z úhlu jednostranného náhledu. Nabízí se proto otázka, zda skutečně islám představuje jenom útisk a

upírání lidem jejich základní lidská práva. Tyto tendence lze ovšem vysledovat i v české společnosti, která nemá ve své podstatě s islámem nic společného. Je ona společnost příčinou problémů, které muslimové musí řešit? Práce bude zkoumat hypotézy, které vycházejí právě z celospolečenské situace a názorů.

- Paralelně s potřebou zaměstnání a touhou po vzdělání se budou muset muslimky zřeknout své víry.
- S výší informovanosti a povědomím o islámu ve společnosti, se snižuje diskriminace muslimských žen.
- Muslimská žena je bezpodmínečně podřízena svému muži a běžným a doporučeným řešením problémů je její bití.

Na základě výše jmenovaných hypotéz stanoveny další otázky. Tyto otázky velmi úzce vycházejí ze studia současné situace, vyplynuly ze studia dostupných pramenů literatury a z rozhovorů se samotnými muslimkami. Z pozorování okolí a reakcí na muslimskou otázku. Vývoj otázek se v průběhu studia materiálů a rozhovorů měnil. Nakonec se ustálil na třech základních otázkách, které ve své podstatě vystihují nejčastěji diskutovanou problematiku muslimských žen v České republice.

Tyto prvotní otázky byly pokládány respondentkám během výzkumných rozhovorů.

1. Přinesla konverze k islámu takové změny, které by měly pro ženy nezvratné důsledky?
2. Znamená zahalení ženy v České republice změny ve společenském životě a v přístupu k pracovním příležitostem ?
3. Trpí české muslimky pod nadvládou svých mužů?

4.2 Výzkumná metoda a technika sběru dat

Jako výzkumná metoda byl zvolen kvalitativní výzkum. Tento výzkum je vhodný tam, kde chceme porozumět lidskému jednání. Je zaměřený na podrobnější zkoumání daných postojů jednotlivce. V kvalitativním výzkumu získáváme subjektivní data a objasníme prezentaci problému zkoumaného vzorku. Nespornou výhodou kvalitativního přístupu je, že jeho pomocí získáme hloubkový popis případů. Kvalitativním výzkumem zjistíme podrobné informace, které osvětlí, proč se daný jev objevil. Kvalitativní výzkum získává velké množství informací a pracuje s poměrně malým počtem subjektů.¹⁰⁴ Tento zvolený styl zprostředkuje hluboký pohled do nastolené problematiky díky autentičnosti a rozsahu odpovědí jednotlivých respondentů.

Jednou z technik, která byla použita pro získávání dat byla triangulace. Jedná se o techniku, která je využitelná zejména při použití kvalitativního výzkumu. V praxi často dochází ke kombinaci metod, které se spolu doplňují a mísí. Význam tohoto postupu spočívá zejména v tom, že přispívá k vyšší validitě výzkumu. Během triangulace je použito více různých datových zdrojů a odlišuje ji od použití různých metod sběru dat. Doporučuje se zkoumat jev v rozdílných časových momentech, na různých místech a u různých osob.¹⁰⁵ V teoretické části práce seznamuje s islámem. K tomu byla využita literatura, která se islámu na svých stránkách věnuje. Patřily do ní publikace distribuované nejen knihovnami, ale i samotnou Islámskou nadací. Jednou ze stěžejních publikací byl Korán. Tato kniha se svými doporučeními prolíná do všech odvětví života a jeho pochopení přináší odpovědi na mnohé otázky spojené s výzkumem. V literatuře se také objevila tvrzení, která se rozcházejí se zažitými skutečnostmi. Na základě tohoto tvrzení vznikl zájem o souvislosti a objevily se další podotázky typu „co kdyby“.¹⁰⁶ Pro pochopení zkoumané problematiky a následné vytvoření výzkumných otázek bylo toto

---

¹⁰⁴ HENDL, J. *Úvod do sociologického výzkumu*. Praha: Karolinum. 1999. s.51. ISBN 8024600307.

¹⁰⁵ Tamtéž s. 147.

¹⁰⁶ STRAUSS, A. CORBIOVÁ, J. *Základy kvalitativního výzkumu*. Brno: Albert. 1999. s. 22. ISBN 80-85834-60-X.

seznámení s islámem stěžejní. Verbální data byla doplněna technikou pozorování. Tuto techniku se uplatnila zejména při návštěvě mešity. Pozorování bylo využito i v běžných životních situacích.

Cenná data byla čerpána nejen z tištěných médií, ale i prostřednictvím internetu. Na tomto médiu existují mnohá diskusní fóra, která jsou často vedena přímo muslimkami a poskytují rady i informace z jejich života. Oproti nim existují fóra útočná a extremistická. Porovnání informací z těchto rozdílných stránek mi posloužila k doplnění a ucelení pohledu na zkoumaný problém. Nemalou měrou k získávání informací přispělo vysílání rozhlasu i televize svými pořady, které se věnovaly islámské otázce.

4.3 Výběr případů

Pro výzkumnou část byla zvolena oblíbená forma výběru případů v kvalitativním výzkumu. Jedná se o výběr metodou sněhové koule.¹⁰⁷ K prvnímu iterwieu byla vybrána jedna osoba,¹⁰⁸ která pak sloužila jako informátor pro doporučení dalších členů vybrané populace. Prostřednictvím této osoby se objevilo několik titulů literatury o islámu i základních informací ze života muslimské populace. Na základě její intervence proběhla i návštěva mešity a rozhovor s muslimkami. Jednalo se o RNDr. Vladimíra Sáňku, který v současné době pracuje v Islámském centru jako jeho ředitel. Je také členem správní rady Islámské nadace v Praze a místopředsedou muslimských obcí v České republice.¹⁰⁹

Hlavní skupinou výzkumu byly ženy ve věkovém rozmezí 20-50 let, které v různých etapách svého života konvertovaly k islámu. Kromě výše zmiňované techniky snow ball a osobních doporučení doktora Sáňky, byla

---

¹⁰⁷ HENDL, J. *Úvod do sociologického výzkumu*. Praha: Karolinum. 1999. s.150. ISBN 8024600307.

¹⁰⁸ V kvalitativních studiích hrají značnou roli tzv. gatekeepers, dveřníci. Tyto osoby umožňují výzkumníkům přístup k zajímavým jedincům i skupinám.

¹⁰⁹ LHOTAN, L. *Islám a islamismus v České republice*. Pstruží : 2011. s. 87. ISBN 978-80-904932-1-6.

oslovena skupinu šesti žen pomocí emailu. Dva z kontaktů byly navázány díky této aktivitě. Pět žen bylo doporučeno přímo doktorem Sáňkou. Z této pětice byly zpočátku tři ženy ochotny ke spolupráci. Bohužel z této trojice se rozhovor uskutečnil pouze se dvěma ženami. K jednomu z rozhovorů došlo na základě doporučení jedné z informátorek. Kromě zmiňovaných pěti základních rozhovorů proběhl i neformální rozhovor v mešitě se skupinou muslimek. Z tohoto rozhovoru vyplynuly další dílčí aktuální problémy a zajímavé informace, které posloužily k celkovému dokreslení výzkumného problému a budou zmíněny v empirické části.

4.4 Charakteristika respondentek

Eva : 45 let, vysokoškolačka, vdaná za muslima, dvě děti, je zaměstnaná, žije ve velkém městě

Marie: 37 let, středoškolačka, vdaná za muslima, tři děti (dvě děti z prvního manželství s nemuslimem), zaměstnaná

Květa: 32 let, vysokoškolačka vdaná za muslima, 1 dítě, zaměstnaná, žije ve velkém městě mimo Prahu

Klára: 20 let, středoškolačka, vdaná za muslima, 1 dítě, na mateřské dovolené, žije v malém městě

Olga: 28 let, středoškolačka, vdaná za muslima, 1 dítě, rodičovská dovolená, žije ve velkém městě

4.5 Získávání dat

Jako nejvhodnější metodu pro kvalitativní výzkum byla zvolena forma polostrukturovaného a neformálního rozhovoru. Polostrukturovaný rozhovor

byl použit zvláště v případě těch rozhovorů, které nebylo možné opakovat a na rozhovor samotný bylo málo času.¹¹⁰ Během polostrukturovaného rozhovoru projevují informátoři větší aktivitu v odpovědích. Svoji velkou úlohu plnil i neformální rozhovor. Jeho velkou předností je, že otázky mohly být v průběhu dotazování individualizovány. Tímto se dosáhlo hloubkové komunikace, která mohla být využita v prostředí a momentální situaci.¹¹¹

Rozhovory probíhaly od listopadu 2011 do února 2012. Finální práce byly dokončeny v roce 2012. Rozhovory trvaly přibližně okolo jedné hodiny. V některých případech, kdy vnikla přátelství podložená důvěrou, se opakovaly a trvaly déle. Docházelo k nim na základě předchozí telefonické, nebo písemné domluvy. Samotné rozhovory proběhly v klidu a nerušeně na půdě restaurace a kavárny a neformální rozhovor se uskutečnil po skončení bohoslužby na půdě mešity v Praze. V některých případech pokračovaly rozhovory formou telefonátů i mailových zpráv.

Rozhovor vždy začínal představením. Respondentky byly seznámeny s tématem výzkumné práce. Mezi muslimkami panuje momentálně velká nedůvěra vůči podobným otázkám a výzkumům. V nedávné době byly podobné otázky zneužity a interpretovány rozdílně. Odpovědi byly často vytrženy z kontextu a muslimky pak byly prezentovány jako radikální, islamofobní a naprosto podřízené osoby. Bylo proto těžké získat jejich důvěru a chuť otevřeně komunikovat bez obav. Všechny respondentky byly ujištěny o naprosté anonymitě svých výpovědí. Takové jednání bylo otázkou etiky. Jen někteří lidé jsou ochotni sdělovat podrobnosti ze svého soukromí s vědomím, že budou zveřejněny. Proto je zachování soukromí důležitým požadavkem výzkumu. Etika samotná hraje ve výzkumu důležitou roli. Bylo důležité získat od informátorek souhlas s poskytnutím rozhovorů. Všechny účastnice měly možnost svobodně rozhovor odmítnout a kdykoliv od něho odstoupit.¹¹²

---

¹¹⁰ HENDL, J. *Úvod do sociologického výzkumu*. Praha: Karolinum. 1999. s. 173. ISBN 8024600307.

¹¹¹ HENDL, J. *Úvod do sociologického výzkumu*. Praha: Karolinum. 1999. s. 175. ISBN 8024600307.

¹¹² Tamtéž s.153.

EMPIRICKÁ ČÁST

5. Interpretace výsledků

5.1 Respondentky a islám

Každý rozhovor byl uveden otázkou : „Proč jste přijala islám, kde jste se s ním seznámila a co pro vás znamená. Jaké komplikace nastaly po přijetí islámu? Pochopit, co pro dotazované ženy konverze k islámu znamená, je velmi důležité. Vykresluje to celou ženinu povahu a její postoje k dalším otázkám jejího života. Dozvíme se, proč se v určitých situacích chová daným způsobem a z jakého úhlu nahlíží a řeší životní problémy. Svou konverzí získá žena naprosto odlišné postavení ve společnosti, které je naprosto odlišná od předchozího života.

Všechny ženy uvedené v práci se shodovaly, že toužily ve svém životě poznat něco nového. Křesťanská víra jim v mnohém nevyhovovala a hledaly odpovědi na svoje otázky. Odpovědi potom našly v islámu. K prvnímu setkání docházelo během studií, nebo při seznámení se s muslimskou komunitou. Pro všechny oslovené ženy je velmi důležité, aby byly svým okolím přijaty.

Eva pochází z běžné křesťanské rodiny, kde víra nebyla aktivně praktikována. S islámem se poprvé setkala při studiu na vysoké škole. Zajímala se o cizí jazyky a kultury. Během bližšího studia islámu stále více chápala, že je to právě to, co jí v životě schází a čemu začíná rozumět. Šahádu (vyznání víry „Není Boha kromě Boha a Muhammad je posel Boží“) pronesla pouze sama před sebou a beze svědků. Jak sama říká, začala se cítit jako nový člověk.

Podle ní je důležité udělat si obrázek o islámu již předem, než člověk tento závazek vykoná.

Osobně já, než jsem přijala islám, zajímala jsem se o historii a kulturu těchto oblastí a měla jsem k ní kladný vztah. Takže mi nečiní problém rozumět např.

arabským textům, seriálům, či poslouchat arabskou hudbu nebo se zajímat o politiku, protože jaksi země mého manžela se stala i mojí zemí. Možná i díky tomu, jak přijímají temnější lidé cizince, tak více než moje rodná země, která se díky islámu na mě dívá skrze prsty, jako na člověka bez mozku a fanatika, který tady nemá co dělat.

Eva si na reakce rodičů nestěžuje. Důležité pro ně bylo to, že se cítí šťastná a přestali se o ní bát. S rodiči má velmi dobrý vztah a rovněž ani přátelé se nezměnili. Nesnášenlivost se projevila nejvíce mezi neznámými lidmi z okolí., kdy se neskryvali se s nesouhlasnými vyjádřeními. Říkali mi doslova : „*to ses zbláznila, nevážíš si našeho pořádného života, však ty jednou poznáš a potom dobře ti tak. fanatičko. Zpočátku mně to velmi mrzelo, ale postupem času jsem se musela jenom usmát. Co oni vědí...*“

Eva ovšem rozkrývá zcela jiný problém a to jsou problémy dětí nejen ve školním kolektivu. Sama uvádí velmi alarmující příklady toho, jakým problémům musí čelit děti muslimských rodičů : „*Známeho syn nemůže zapomenout na to, jak ho uráželi na fotbale jeho spoluhráči a ani ve škole, pokud děti z něj neměly užitek, s ním příliš nekamarádily. Spíš jen tak na oko. Nejzřetelnější to bylo hlavně v době dospívání na 2.stupni, kdy už děti začínají pořádat párty, dívky chodí s kluky, zkouší cigarety a alkohol a muslimské děti se začínají stávat outsideri. Byla jsem nepřímým svědkem, kdy synovi mé kamarádky v Teplicích nutili jíst vepřový řízek a nakonec mu vyváleli bundu v psích výkalech.*“¹¹³

Nejmladší muslimka **Klára** je na rozdíl od ostatních velmi razantní, možná i díky svému mládí rebelská. Působí dojmem, který mladí často prezentují a to je vím všechno a jdu do toho. Nikdo mi do mého rozhodnutí nesmí mluvit. Svoji konverzi komentuje takto : „*Islám mně přitahoval, lákal. Byla jsem křesťanka a silně mně lákalo dozvědět se něco více o tomto náboženství. Tušila jsem, že nejsem na správné cestě. Bůh mi otevřel oči a*

---

¹¹³ Pes je pro muslimy nečisté zvíře, proto vykonaný skutek způsobil velké ponížení a znečištění nejen z hlediska mechanického ale hlavně náboženského a duševního. Chlapec byl tímto skutkem velmi ponížen.

srdce pro islám. V Koránu jsem našla pravdu. Konvertovala jsem již přesvědčená o tom, že to je správně.“

Také Klářina rodina se nakonec projevila tolerantně a její rozhodnutí akceptovala. Jak sama Klára dodala : *„Něco takové ode mě po tom všem co jsem vyzkoušela očekávali.“* Klára působí velmi spokojeně, zřejmě jí tento život vyhovuje. Možná se jeví jako víceméně lehkomyšlná a problémy si nepřipouští příliš k tělu. Ostatní sestry pohlížely na Kláru s mateřskou shovívavostí a určitě byly připravené poradit a pomoci. Klára se mi ovšem nejevila jako člověk, který by zatím o nějakou pomoc stál.

Mariina konverze se zdá být od výše jmenovaných zdlouhavější a zpočátku pociťovala i obavu z přijetí nového a neznámého náboženství. S islámem se pomalu seznamovala čtením a v té době začala věřit v existenci i něčeho jiného mimo nás. Sama sobě připustila, že by to „něco“ mohla nazvat Bohem. Jak sama říká: *„Začala jsem pátrat, jak vnímají Boha v jiných kulturách a také se více zabývat různými kulturami a náboženstvími. Islám byl paradoxně až poslední. Bála jsem se ho, ale chtěla jsem si dokázat, že je to asi zlo a otevřela jsem Korán....Nejdříve jsem vůbec konvertovat nechtěla, pak se mi to zdálo pokrytecké, když už jsem v islám věřila. Věřící jsem předtím již byla.“*

Marie měla větší problémy i s tím, jak její změnu přijímalo okolí. Trvalo celých pět let, než přátelé, včetně rodiny, akceptovali její změnu. Vzhledem k tomu, že žije v menším městě, kde není mešita, komentovala svoje osamění : *„Cítila jsem se zpočátku vykořeněná, naprosto nepochopená. Najednou jsem zůstala sama. Přátelé se odtáhli a rodina stávkovala. Ve městě ani jeho okolí není mešita ani modlitebna, zůstala jsem na všechno sama. Vnímala jsem jenom negativismus v okolí, často i hanlivé narážky. No už jsem si zvykla a nevnímám.“*

Obecně je lepší, když mají ženy v blízkosti nějakou spřízněnou duši. V malém městě, kde není mešita je kontakt se stejně smýšlejícími ženami velmi komplikovaný. Proto se i Marie uchýlila na stránky diskusních fór na

internetu. Jsou provozovány samotnými muslimskými ženami a najde zde mnoho rad, doporučení i virtuální přátelství.¹¹⁴

Olga. Je hezká, inteligentní a mladá žena. Působí navenek trochu plaše. Je maminkou malé holčičky a v osobním životě neměla příliš štěstí. Otec dívky jí záhy po narození opustil a Olga se musela se vším vyrovnat sama. Ke své situaci se vyjadřuje slovy: *„Začalo mi divné období, byly to zvraty, necítla jsem se dobře. Potřebovala jsem nějakou jistotu, ukotvení a pomoc. Viděla jsem najednou v životě jenom to špatné a potrebovala jsem se nějak odpíchnout ode dna.“*

Po měsících citového vypětí, náročného zvládání života matky samoživitelky se odvážila do společnosti. Prostřednictvím kamarádky se seznámila s muslimem. Stali se přáteli a pomalu začala pronikat do tajů zatím neznámé víry. Svoje první seznámení s vírou popisuje slovy: *„Měla jsem jenom kusé informace a přítel mi začal všechno vysvětlovat. Čím víc jsem do islámu pronikala, tím víc mně to uchvátilo. Připadalo mi najednou všechno jasné a jednoduché a taky jsem si myslela, že tomu už zřetelně rozumím. Stalo se to, že jsem tomu opravdu od srdce uvěřila.“*

Olga se rok a půl sblížovala nejen s islámem, ale i se svým přítelem. Všechno vyústilo tím, že přítel se stal jejím manželem a Olga po pár měsících odříkala šahádu. Tento čin popisuje takto: *„Cítla jsem to jako záblesk, a najednou jsem věděla, že to je to, k čemu jsem směřovala. Připadla jsem si klidná, osvobozená a v bezpečí. Byla jsem vítána.“*

Z Olgy se stala šťastná žena, ihned po odříkání šahády se zahalila a chodí tak neustále. Ve víře je pevně ukotvená, možná více, než ostatní dotazované ženy. Na otázku, která směřuje na její poměrně striktní dodržování všech nařízení a doporučení Koránu odpovídá: *„Věřím, je to tak dáno, k víře to patří. Nemůžu si říct, teď se mi nechce, to nebudu dělat. Je to v rozporu s vírou a já chci dělat všechno proto, aby to bylo správné.“*

---

¹¹⁴ Na stránkách www.proislam.cz se nedávno objevil podobný inzerát ženy, která zůstala sama v malém městě bez podpory a pomoci ve víře. Osamocené muslimky to mají velmi složité.

Okolí její rozhodnutí přijalo s pochopením. Jistě svoji úlohu sehrálo i to, že manžel, byť muslim, se příkladně stará o nevlastní dceru. Okruh kamarádů se nezmenšil, neobešel se však o občasně rýpnutí. Svůj okruh kamarádek našla mezi sestrami v mešitě.

Květa praktikuje islám již deset let. Seznámení s vírou mělo nádech romantiky, stalo se tak během rodinné dovolené v Egyptě. Sama říká: *„Pro ostatní jsem se nejspíš musela chovat jako blázen. Naprosto mně to ohromilo. Nojo mladá holka. Spřátelila jsem se místní rodinou a fascinovalo, mně jakým způsobem se muž ke své ženě choval. Cítila jsem respekt a úctu. No byla jsem tam chvíli, možná bych viděla i něco jiného, ale byla jsem mladá.“*

Po návratu domů se Květa pustila do pečlivějšího studia islámu, navštívila mešitu, kde dostala další materiály ke studiu a potřebné informace. Začala navštěvovat páteční bohoslužby a komunikovala s muslimkami. Všechno nakonec vyústilo v moment, kdy odříkala před svědky šahádu a stala se z ní muslimka. Tento moment jí změnil život od základů. Začala mít velké problémy ve své vlastní rodině. Nerada na ně vzpomíná a komentuje je slovy: *„Moje maminka se s mým rozhodnutím dodnes nesmířila. Zpočátku nevynechala jedinou příležitost, aby mně znovu přivedla zpátky. Viděla jsem, jak se snaží a nesmírně u toho trpí. Stalo se, že naváděla i moje původní kamarádky a ty ke mně chodily a moje rozhodnutí mi vymlouvaly. Stalo se i to, že mně vlastní rodina začala častovat sprostými jmény. Bylo to strašně těžké, nesmírně těžké. Donutilo mně to odejít z domu.“*

Květa vydržela, nikoliv ve své původní rodině, ale ve víře. Vystudovala vysokou školu, naučila se arabsky a během zahraničního pobytu se seznámila se svým manželem, muslimem. Odešli žít do České republiky. Mají spolu malé dítě. Květa dnes říká: *„Děkuji Bohu, že je vše snad v pořádku, maminka, když viděla, že jsem šťastná a nikdo mi neublíží, smířila se už s tím co se stalo a bere mně jaká jsem, ale ten plamínek co v ní hlodá, stále cítím, škoda. Složení přátel se obměnilo, z původních nezůstal nikdo. Zkrátka bylo to u nás tenkrát možná více živější než jinde, je mi to líto i za ně.“*

5.2 Respondentky a zahalení

Západní společnost se domnívá, že zahalování muslimských žen představuje jejich utlačování a omezování osobní svobody. Tím, jak stoupá počet muslimských žen ve společnosti, objevují se stále častěji vášnivé debaty na toto téma. Podrobuje se zahalená žena útlaku, nebo ho naopak kvůli tomu pociťuje ze strany většinové společnosti?

Eva chodí zahalená od počátku, kdy začala věřit. Je zahalena nejen hidžabem,¹¹⁵ ale i abajou.¹¹⁶ Je přesvědčená, že zahalení představuje pro ženu počestnost a svým způsobem ji chrání. Nevidí v něm znak podřízenosti mužům, ale znamená pro ni čest a tradici. Přidává verše z Koránu, které přímo vyjadřují povinnost halit svoje tělo: „*Řekni věřícím, aby cudně klopily zrak a střežili svá pohlaví a nedávaly na odiv své ozdoby kromě těch, které jsou viditelné. Řekni manželkám svým, dcerám svým i věřícím ženám, aby přitahovaly k sobě své závoje. To bude nejvhodnější k tomu, aby byly poznány a nebyly uráženy.*“

Ze svých zkušeností říká, že lidem zahalení vadí nejvíc: „*Jakmile jsem si na sebe oblékla šátek, začalo pro mě peklo na zemi. Incidenty s lidmi byly na denním pořádku. Urážky byly velmi neurvalé. Nadávali mi, že jsem teroristka a ať si táhnu domů. Nejhorší zážitek byl, když jsem jela se synem k zápisu do školky a zaslechla jsem komentář dvou starších lidí. Vyjadřovali se na mou adresu v tom smyslu, že bych si ty hadry mohla sundat a měla bych se přizpůsobit společnosti, když tady chci žít. Bylo mi doporučeno, abych táhla odkud jsem přišla.*“

Eva je velmi klidná a situaci vyřešila tím, že lidem vysvětlila, že je Češka, rozumí všemu, co říkají a snažila se jim situaci vysvětlit. Z jejího vyprávěné incident dospěl pro dané lidi do trapnosti, bez jakékoli omluvy. Z hlediska zaměstnanosti vyslovuje Eva velmi zajímavé poznatky: „*Mnohé muslimky se raději věnují pouze domácnosti a dětem. Častěji je totiž větší*

---

¹¹⁵ Hidžáb- speciálně uvázaný šátek, který se upevňuje na malou čepičkou a potom se uvazuje kolem obličeje a krku.

¹¹⁶ Abaja- volné šaty, které skrývají vše co je pod nimi. Nemsí zdůrazňovat ženské křivky.

problém při hledání práce skutečnosti, že máte děti. Hledají méně kvalifikované práce, kde nejsou vidět. Přesto si myslím, že i mnozí muslimští zaměstnanci jsou v přijímání muslimek opatrní, neboť se bojí případných konfliktů s manželi.“ Eva je vysokoškolsky vzdělaná žena s praxí, znalostí jazyků i zkušenostmi. Oproti tomu zaznívá názor na možnosti získání v prestižních zastupitelských úřadech velmi rozporuplně. Eva z vlastní zkušenosti říká: *„Atmosféra na většině zahraničních zastupitelských úřadů z islámských zemí není příliš nakloněna přijímání muslimek! Zvláště těch, které islám praktikují. Je to určitý trend mít raději v kanceláři pracovníci v krátké sukni, kterou lze předvádět návštěvníkům, ačkoliv nebude výkonnější než pracovitá a praktikující muslimka.“*

V současné době pracuje v rodinné firmě, stala se nezávislou a nikdo jí zde nedává najevo čím je. Stala se šéfkou a je šťastná, že nemá problém spolupráce se zaměstnanci. Váží si jí a berou jí takovou jaká je. Silná, chytrá, inteligentní žena - pod závojem.

Klára zůstala věrná svému přístupu. Jak sama říká: *„Zahalila jsem se vzápětí po šahádě. Je to tak a nikdy bych se už neodhalila. Jsem velmi hrdá na to, že můžu nosit hidžáb a cítím se v něm velmi dobře. Ve svém životě jsem prošla několika obdobími, byla jsem studentkou a nyní jsem v další etapě svého života. Jsem na mateřské dovolené. Zaměstnání vůbec nevyhledávám a nikdy ani nebudu. Mým posláním je být žena v domácnosti a chci to.“*

Klára vzhledem k malým životním zkušenostem příliš neřeší to, co je kolem ní. Nejspíš díky rodinnému zázemí se jí to zatím netýká. Sama říká: *„Já osobně se domluví se všemi lidmi, nemám zatím s nikým problémy, ale vím, že jiné sestry jsou terčem nadávek a ponižování. Já chci chodit zahalená a ne, že mně do toho někdo nutí, jak si myslí ostatní společnost. Jsem normální žena a nevím, proč na mně zírají s otevřenými ústy. Prostě věřím v Boha a chodím zahalená – no a co. Je to moje svrchované lidské právo nikdo hele mně nemá právo za to napadat.“*

Marie jako jediná z žen ze sledovaného vzorku měla nepříjemnou a zásadní zkušenost se svým povoláním a nošením znaků víry. Marie pracuje v nemocniční laboratoři a tuto práci chce vykonávat zahalená pouze šátkem nikoli celého těla. Tato žena měla největší problémy, které dospěly až do právního rámce. Marie na toto téma říká: *„Zažila jsem fakt těžké problémy v práci. Pracuju v nemocnici v laboratoři. Nosila jsem na hlavě šátek. Najednou mi navrhovali odchod a další neakceptovatelné možnosti. Napsala jsem si žádost na pracovní oddělení, ať posoudí, zda je právně možné šátek nosit. Prý z právního hlediska žádný problém není.“*

Tímto problém pro Marii nekončil, dostala se do konfliktu s vedoucí oddělení, která nechtěla akceptovat v laboratoři pracovníci v šátku. Marie si stála za svojí vírou a otevřela konflikt, jak sama říká: *„Řekla jsem si, že v tomhle prostě půjdu proti komukoliv, protože se jedná o jasnou diskriminaci. Kdyby to nakonec nedopadlo podle mých představ, třeba proto, že zjistím, že s takovým člověkem dělat nemůžu, tak budu vědět, že jsem pro to udělala maximum.“* Nemocnice od svého striktního požadavku nakonec upustila a Marie svůj osobní boj vyhrála. Byla spokojená, že náboženská svoboda nakonec nebyla porušena.

Závěr argumentace nemocnice zní podle Marie úsměvně: *„Vyšlo to, šátek nosím a nikomu to už nevadí. Paradoxně nakonec zjistili, že by zakryté vlasy měli mít na pracovišti všichni. Fraška, no...!“*

Marie je pevně ukotvená ve víře, která jí pomohla překonat nastalé potíže. Díky víře cítí svou sílu a vědomí, že v problémech není sama. Cítila i podporu ostatních lidí, kteří jí pomohli bojovat i odbornou právní radou. Marie svoje vyprávění o prožité anabázi ukončila větou, která celý případ charakterizuje: *„Takže jediný problém je nyní v lidech, jejich předsudcích. Islám mně naučil jednu velmi důležitou věc, že strach z lidí je zcela zbytečný a jediný koho se mám bát, je Allah.“*

Olga vnímá svoje zahalení částečně i jako osvobození. Pochvaluje si, že už nemusí každý den řešit, co si vezme na sebe. Považuje to za velkou výhodu oproti tomu, co musela řešit předtím: *„Cítím se mnohem svobodnější, než*

ostatní ženy. Nemusím řešit, co řeknou ostatní na to, co mám na sobě. Je fajn, že mně ostatní berou spíše pro to, co mám v hlavě, než jaký mám dneska make-up a vlasy. Nejsem otrokem módy a je mi mnohem líp.“

Olga je na mateřské dovolené, zatím problém se zaměstnáním řešit nemusela, ale jednou ji to bude čekat. V prvotním rozhovoru byla Olga uzavřenější, potom i ona vyjádřila svoje špatné zkušenosti a obavy z budoucnosti: *„Je pravda, že jsem zažila všechno, co se týká reakcí lidí kolem mě. Bohužel. Musím přiznat, že si lidé i nevybíravým způsobem povídají předemnou. Je mi to velmi nepříjemné a zejména proto, že to uráží mou víru, o které vůbec nic nevědí. Sama se nikomu s vysvětlováním nevnučuji.“*

Pro muslimky je jejich víra čest velmi důležitá. Svým zahalením dávají najevo zbožnost. To, že si váží samy sebe, mají respekt a dodržují svoje zásady. Jsou velmi seriózní, spolehlivé a důvěryhodné. Je proto proto pro ně opravdu ponižující reakce ostatních lidí, kteří problému nerozumí a uchylují se jenom často k neurvalé kritice.

Květa je ve svém vyjadřování zdrženlivější. Vyzařuje z ní autorita a v současnosti je srovnána sama se sebou i s okolím. Ve svém zaměstnání je váženou osobou, kde nikomu šátek na její hlavě nepřekáží. Nad občasně výpady jednotlivců je jak sama říká povznesená. Jako jediná z žen popsala i kladnou reakci. Týkala se starších žen, které se chtěly dozvědět něco více a Květa vyjádřily podporu a úctu. Květa svou radost vyjádřila: *„To samozřejmě vnese do života rozměr toho, že snad ještě není všechno ve společnosti špatné. Utvrdilo mně to v tom, že nedělám nic špatného a ten, kdo je inteligentní a chce se dozvědět více, vždycky si cestu najde. Takovým lidem děkuju a jsem optimista.“*

5.3 Respondentky a domácí násilí

V současné době jsou populární knihy, které reprodukují příběhy nešťastných žen, které se provdaly za muslima. Často se o nich mluví mnohem

více, než o týraných ženách v České republice, či kdekoliv na světě. Tento pohled považovaly informatorky za zavádějící a falešné klišé, které napadá islám ve své podstatě. Následně po teroristických útocích ve světě se okamžitě rozpoutala diskuse o fundamentálním islamismu a zejména problematickém soužití arabského světa se západním. Tyto diskuse se dotýkají nejen muslimů, ale každého obyvatele naší společnosti, protože muslimové jsou již její přirozenou součástí.

Jako první napadne dnešního člověka slabá a utlačovaná muslimská žena a její manžel, který nechodí pro ránu daleko. Otázkou na toto téma byly dotazované ženy zaskočeny a považovaly ji za velmi osobní.

K nastolení tématu byly použity nejčastěji zmiňované pasáže z Koránu, které se vyjadřují k bití žen:

„Muži zaujímají postavení nad ženami proto, že Bůh dal přednost jednomu z vás před druhými, a proto, že muži dávají z majetků svých ženám.

A ty, jejichž neposlušnosti se obáváte, varujte a vykažte jim místa na spaní a bijte je!“¹¹⁷(4:38/34)

Eva, která je dle svých slov již několik let velmi šťastně vdaná a spokojená k tomu říká: *„Samozřejmě, když tyto verše rozebereme, mají podle mnohých nemuslimů, ale i některých muslimů, povolovat zcela bezostyšně páchat na ženách násilí.“* Dle ní za vše může špatná informovanost veřejnosti a všeobecná neznalost. Je přesvědčená, že verše jsou lidmi špatně pochopeny a jejich celková interpretace není správná. Odkazuje na muslimské učence a vysvětluje význam veršů takto: *„Provini-li se žena viditelným, nemorálním způsobem, měla by být potrestána takovým způsobem, který ji nezpůsobí bolest a viditelné následky. Nemělo by to být nic většího než jemné udeření, například šátkem.“*

Dle Evina názoru se násilí v rodině stává všude na světě. Zastává názor, že smíšené manželství dvou odlišných kultur není pro každého: *„U muslimů je důležité vědět, koho si bereme, z jaké rodiny pochází, jakou má pověst. Občas ani to nemusí zaručit spokojenost. Takové manželství je jen pro lidi, kteří*

---

¹¹⁷HRBEK, I. Korán. Praha : Academia. 1972. s. 526. ISBN 80-200-0246.

chápu a umí dělat kompromisy z obou stran. Na rozdíl od konvertovaného muslima bude mít rodilý muslim zažitých mnoho kulturních vzorců a pohledů na svět a tam mohou nastat rozčarování.“

V závěrečné fázi rozhovoru si vzpomněla na příklad ženy, která se s násilím musela potýkat: *„Před sňatkem byla žena předem varována, že ten člověk není pro ni vhodný. Navzdory tomu, že měla podobnou zkušenost ze vztahu s muslimem, šla opět do podobného vztahu, manžel dokonce za spáchání trestného činu skončil ve vězení.“* Rozhovor zakončila názorem, že nelze věty vytrhávat z kontextu. Korán musí lidé chápat jako celek. Násilí, je jako vždy ta poslední možnost řešení sporů a problémů.

Marie nebyla v předešlém manželství s nemuslimem šťastná. Otevřeně ve své výpovědi uvedla: *„Já si nemohu stěžovat. Netvrdím, že je to pravidlo všech muslimských rodin, ale u nás je to bez problémů. To, co jsem nezažila v předešlém manželství, tak teď si užívám plnými doušky. Pociťuji mezi námi velkou úctu. Manžel se vším pomáhá. Chová se jako příkladný otec a užíváme se krásného života.“*

Na otázku bití žen odpovídala podobně jako Eva. Citovaný verš Koránu vysvětlovala takto: *„Někdo říká, že je to špatný překlad, někdo, že bití znamená jenom plácnutí dřívkem. Je dobré hlavně znát, jak se na výklad dívá potencionální manžel.“* Marie také uvedla, že ve svém okolí jí není znám případ, ve kterém by se domácí násilí vyskytlo: *„O tomto problému mlčí snad všechny ženy. Nemluví se o tom ani mezi muslimkami.“*

Během rozhovoru s **Olgou** vyplynulo, že i ona má šťastné manželství. Pociťuje vděčnost k manželovi a s násilím ve vlastní rodině se naštěstí nesetkala. Uvedla pouze zprostředkovaný případ ženy, která konvertovala k islámu: *„Žena konvertovala k islámu s jediným cílem a to získat lásku dotyčného muže. V případě prvních běžných manželských problémů změnila od základů své postoje a chovala se jako před konverzí. To mělo samozřejmě své důsledky a bohužel došlo i na domácí násilí.“*

Květa patří také se spokojeným ženám. Uznává, že zná zejména z knih příběhy nešťastných a týraných žen. Naštěstí se jedná pouze o tyto zprostředkované informace. Květa neví ani o žádném podobném případě ze svého okolí, nebo vyprávění. Tyto informace považuje za kliše a cíleně zaměřené útoky proti islámu. Na otázku proč jsou často lidem přibližovány příběhy, které popisují doslova peklo odpovídá: *„Sama osobně mohu potvrdit, že znám několik šťastných muslimských manželských párů a to nejen v Evropě. Potkávám rodiny, které se chovají naprosto normálně a spokojeně, jako v kterémkoli nám známém státě. Nebudu popírat, že existují výjimky, ale to je snad i v běžné křesťanské společnosti. Známe všichni příběhy mnohdy i léta a utajeně týraných žen. A nejdou to muslimky.“*

Květa, tak jako ostatní ženy, miluje svého manžela a podle ní mezi nimi panuje harmonický vztah. Manžela si vybrala již jako konvertovaná muslimka. Jak sama říká jejich manželství je emancipované a společně jsou probírány všechny zásadní věci života.

6. MUSLIMKY V ČESKÉ REPUBLICE

6.1 Život s islámem

Během rozhovorů vyplynulo, že konvertované ženy všechny islámem žijí. Prolíná celým jejich životem a velmi si ho váží. Dvě z nich se víře odevzdaly ještě před manželstvím. Pro ostatní znamenalo přestoupení k islámu na základě manželství s muslimem. Jejich víra byla výsledkem hledání, kladení si otázek zejména po smyslu života. Důležitou roli hrálo i hledání jistoty. Žádná z žen neuváděla příklady, které by znamenaly, že byly k vyznání své víry nějakým způsobem donuceny. Rády dokládaly svoje tvrzení pasážemi z Koránu : „*Nebudiž žádného donucování v náboženství! Pravdy přichází od Pána vašeho, kdo chce, ať věří, a kdo chce, ať nevěří.*“ (18:29)

Všechny shodně uvádějí, že našly smysl svého bytí. Víra vyplnila chybějící článek v jejich životě a dala mu naplnění. Respondentky se shodly, že se cítí být islámem obohaceny. Tvrdí, že díky němu si nepřipadají samy a velkou podporu cítí právě v Bohu. Zazněla i běžná a lidská touha po spokojeném a klidném životě. Ženy uváděly, že právě spojení s muslimským manželem jim ukázalo, jak vypadá úcta v rodině, kdy se manžel opravdu o rodinu stará a poskytuje jí veškerou úctu. Z pohledu islámu je pro muslimy rodina a starost o ní na prvním místě.

Tyto ženy nezdědily svoji víru. Přijaly ji uvědoměle a považují ji za svoji povinnost k Alláhu. Aby mohly víru skutečně svobodně vyjádřit setkávají se během svého života s mnoha překážkami. Velkou pozornost ženy věnovaly svému postavení a odmítaly často mylné a nepřesné představy o islámu, které jsou ve společnosti hojně rozšířené. Jednalo se o jejich pozici zakotvenou v Koránu. Kdy žena je podřízena muži jako tvor méněcenný. Naopak shodně zdůrazňovaly moment, kdy žena je žena muži naopak rovná, jenom jejich role v životě jsou rozdílné.

6.2. Zahalení neznamená útisk

Na stránkách webu pro muslimské ženy je otištěna báseň od neznámého autora, která nejlépe vystihuje přístup muslimek ke svému zahalení :

„Co vidíš, když se na mně podíváš? Omezeného chudáčka, nebo svobodného ducha před sebou máš?

Někteří lidé zůstanu jak solný sloup stát jen proto, že jsem se rozhodla zakrývat.

Jiní si myslí, že jsem ovládaná a nevdělaná, omezená a nesvobodná.

Dívají se na mně a v jejich očích je hrůza, v mém oku se ale leskne slza.

Jsem ale ta, která je uznávaná pro svou moudrost, vkus a práci

Pro mnoho lidí mohu být inspirací, moudří jsou přitahováni mírnou povahou a klidem a někde v koutku myslí by chtěli patřit k takovým lidem.

Jsem volná, čistá a věnuji se vnitřní kráse.,

Takže příště, až se tě lidé zeptají, co si myslíš o šátku, řekni to dvěma slovy, jako zkratku. - V pohodě“.¹¹⁸

Zahalení ženy, je ve společnosti velmi často spojováno s útiskem a diskriminací. Všechny dotazované ženy zahalovaly svoje vlasy hidžabem. Činily a činí tak zcela dobrovolně a zahalení je součástí jejich identity. Nedovedou si představit, že by to nedělaly, podle některých je to jako kdyby si vytrhly víru ze srdce. Všechny ženy prošly podobnou reakcí svého okolí. Některé se s rodinou a okolím smířily, jiné mají vztahy narušené dodnes. Zahalení přineslo i nejistotu v uplatnění se na trhu práce. Jedna z žen prožila zkušenost, kdy se do sporu musel vložit soud. Je důležité, že nakonec svoje právo na zahalení vybojovala. Ostatní ženy a ty co jsou na mateřské dovolené vědí, že se s podobným problémem mohou v budoucnu potýkat. Tři z respondentek jsou začleněny do pracovního procesu dle svého vzdělání. V pracovním kolektivu představují i vůdčí postavení. Zbylé ženy očekávají větší či menší problémy se zařazením.

---

¹¹⁸ *Báseň o muslimském šátku.* [online]. [cit. 2011-06-12]. Dostupné z : <<http://www.themuslimwoman.com>>.

Zastávají názor, že nemají proč ze se pod šátkem schovávat. Je škoda, že některé musí konstatovat, že je lepší být neviditelná, protože negativní reakce lidí vyvolává jen kus látky. Žena by neměla být jen tak na ukázkou, je to pro ni spíš degradace než získání respektu a vyjádření emancipace.

Vzorek respondentek představoval ženy inteligentní a vzdělané, které se potýkají a budou bohužel potýkat s problémy, které se týkají jejich zahalení. Bude záležet na jejich zaměstnavatelích, zda přijmou vzdělanou ženu v šátku.

6.3 Muslimská žena a násilí

Ženy se k položené otázce stavěly velmi zdrženlivě. Považovaly ji za velmi osobní. Nepovažovaly samy sebe za vhodné osoby k diskusi o takových problémech. Žádná z dotazovaných respondentek nepřiznala jakýkoliv náznak násilí ze strany svého muslimského manžela. Pokud uváděly ojedinělé případy, byly to pouze převyprávěné verze, které se netýkaly jejich osoby. Názory na to, muslimské ženy jsou často těmi týranými považovaly shodně za zavádějící. Často ovlivněné mediálním zkreslením a příběhy nešťastných žen, které se provdaly do muslimského světa.

Podle respondentek existují výjimky mezi lidmi všude. Jako dokreslení svého tvrzení použily věty k Koránu : „ *Vztah mezi manželi by měl být založen na pokoji, lásce a milosrdenství. Allah praví, a patří k Jeho znamením, že vám z vás samých manželky stvořil, abyste u nich klid našli. A vložil mezi vás lásku a dobro.* “

Dotazované ženy působily, že jsou v e svazku s muslimským manželem skutečně šťastné. Do jaké míry je to pravda vědí jen ony samy. Nejlépe to vystihuje věta jedné z nich když říká : „ *O takových věcech se přece nemluví.* “

ZÁVĚR

Diplomová práce se zabývá dodržováním lidských práv v komunitě muslimek v České republice.

Práce je rozdělena na dvě části a to na teoretickou a praktickou. V teoretické práci jsou krátce nastíněna lidská práva ze své podstaty. Podkapitola je věnovaná i tolik kontroverznímu muslimskému právu Šaría. Druhá kapitola se pro bližší seznámení s muslimskou tematikou věnuje počátkům tohoto náboženství v českých zemích až po současnost. Popisuje aktivity muslimských organizací a samotné problémy muslimů, se kterými se musejí potýkat. Třetí kapitola obsahuje ve všech podkapitolách téma ženské otázky. Překlenuje historické hledisko až po současnou situaci žen v islámském světě.

Pro praktickou část byl zvolen kvalitativní výzkum. V diplomové práci byly stanoveny tři hypotézy. Jejich obsah se v kontextu s řešenými problémy ve společnosti jevil jako nejzásadnější. První z nich nastoluje otázku, zda paralelně s potřebou zaměstnání a touhou po vzdělání se budou muslimské ženy nuceny zřeknout své víry.

Hypotéza nebyla v podmínkách České republiky potvrzena, pokud se týká přístupu žen ke vzdělání. Případy, kdy by ženě bylo zahalení překážkou ve vzdělávání nejsou známy. S odlišným přístupem se setkávají zahalené ženy při svém úsilí o zaměstnání. Je zřejmé, že problematika muslimské víry je v naší společnosti chápána spíše jako víra v symboly. Občané velmi často špatně rozlišují mezi kulturou a náboženstvím ač jde o dvě zcela odlišné věci. Tento názor vychází z celkové neinformovanosti ve společnosti. Pro muslimy představuje Korán posvátnou knihu, která prolíná celým jejich životem. Běžný člověk pozná muslimskou ženu pouze podle toho, zda je zahalená. Česká společnost vnímá muslimský šátek, symbol víry, jako něco, co by mezi nás nemělo patřit. Západní společnost považuje zahalení ženy jako největší symbol utiskování a zotročování ženy i v případě, pokud jde jen o pokrývku hlavy. Taková žena bývá často podezřelá i nežádoucí k vykonávání jindy zcela běžných povolání. V naší společnosti zatím neexistuje zákaz zahalování ve

školských a společenských zařízeních. Bohužel jde o kolorit názorů. Muslimskou ženskou komunitu představují v České republice vzdělané ženy, které zastávají i vysoké společenské funkce. Výzkumem bylo dokázáno, že stále se najdou případy, kdy zahalení ženských vlasů je překážkou. Tyto případy jsou ojedinělé. Dotazované respondentky jsou příkladem, že muslimky se mohou nadále vzdělávat a usilovat o zajímavá povolání a být v nich úspěšné tak, jako to činí.

Dalo by se předpokládat, že negativní postoje vůči muslimům ustoupí s vyšší informovaností ve společnosti. Touto otázkou se zabývá i druhá hypotéza. Po událostech 11. září 2011 narostla mezi lidmi iracionální hysterie vůči islámu a muslimům obecně. Od tragických událostí uplynulo již deset let a nálada ve společnosti je vůči muslimům stále odmítavá. Negativní postoje jsou navíc živeny zejména tragickými událostmi ze zahraničí. Nálada mezi Čechy se odráží i v postojích ke stavbám muslimských mešit. Lidé v hojném počtu podepisují petice proti jejich výstavbě i v místech, kde s muslimy již několik let bez konfliktů žijí. Zde se jedná zejména o lázeňské město Teplice. Ve společnosti stále není dostatek chuti ani vůle dozvědět se o islámu i jeho stoupencích hodnotné informace. Dle výpovědí dotazovaného vzorku žen je na muslimské ženy často pohlíženo jako na vetřelce. Na případech respondentek bylo dokázáno, že ženy musí čelit mnoha předsudkům a stále dokazovat svojí hodnotu. Tato hypotéza nebyla rovněž potvrzena.

Muslimská žena je často zobrazována jako utiskovaná chudinka, která je podřízena svému mužskému protějšku. Diplomová práce se ve svém výzkumu zabývá i touto hypotézou, která se v českém prostředí nepotvrdila. V odpovědi na tuto závažnou otázku respondentky jednoznačně potvrdily, že islám nemá s domácím násilím nic společného a ve své podstatě se proti němu zásadně staví. Výzkumem nebylo potvrzeno, že by se ženy s domácím násilím osobně setkaly. Zároveň nepopřely, že i mezi muslimy se najdou násilní jedinci stejně jako v jiných společnostech.

Práce měla za cíl zjistit, zda jsou v České republice dodržována lidská práva v prostředí muslimských žen. Kvalitativní výzkum, který byl proveden na vzorku pěti žen, které konvertovaly k islámu neprokázal žádné závažné

nedostatky. Je zřejmé, že tato otázka v sobě skrývá velký potenciál. Ženy nejsou příliš otevřené. Svoji obavu zdůvodňují obavou z islamofobie, která zde stále přetrvává. Přesto se muslimky necítí v České republice utiskovány. Slovo islám pro ně znamená podřízení se a odevzdání do Alláhovy vůle. Nosí svůj závoj a nestydí se říkat, že jsou pod ním šťastné.

Z výzkumu vyplývá, že sami muslimové musí začít bojovat proti předsudkům, které vůči nim přetrvávají. Muslimové musí být připraveni odpovědět na položené a možná i ty nevyřčené otázky. Stejnou polovinu úkolu má většinová společnost. Její úkol spočívá nalézt v sobě větší zájem o menšiny, zajímat se jejich život a tím objevit společné body k diskusi a soužití. Bohužel z celospolečenské nálady se vytrácí jakýkoliv zájem o mezilidské vztahy.

Muslimské ženy považují většinovou společnost za velmi chladnou. Přesto samy vyšly ostatním vstříc svými aktivitami. Právě v nich je skrytý potenciál pro porozumění. Jeden zajímavý příklad za všechny představuje projekt s názvem Živá kniha. Na tomto projektu se aktivně účastní konvertovaná muslimka, mladá žena a ochotně odpovídá lidem na jejich otázky ze svého života. Projekt Živá kniha bývá často na programu i školního vyučování. Pro mnohé a zejména děti je to jediný způsob, jak se s muslimem potkat a zeptat se ho na to, co je zajímavé. Bylo by velmi vhodné v Živé knize pokračovat a rozšířit její působení zejména na půdy školských zařízení. Byla také otevřena škola kaligrafie a výuky arabštiny. Tato výuka samozřejmě probíhá také současně pod Záštitou Islámské nadace. Brněňští muslimové uspořádali pětidenní zajímavou výstavu na otevřeném náměstí. Byla věnovaná proroku Muhammadovi. Během výstavy vysvětlovali přihlížejícím podstatu jejich náboženství, podávaly se sladkosti i vařil skvělý čaj. Výstava se setkala s nebyvalým zájmem Brňanů.

Bylo by velmi dobré a užitečné, pokud by podobné aktivity dále pokračovaly. Zejména Praha má vzhledem k nejvyšší koncentraci muslimů i modliteben, ten nejlepší potenciál. Je to úkol pro obě strany, pro muslimy i Čechy. Obě strany by si měly dát příležitost jak si porozumět. Faktor strachu pramení z neznalosti ale i ignorace.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

ABD AL-ÁTÍ, H. *Zaostřeno na Islám*. Praha: Islámská nadace. 2010. s.11. ISBN 978-80-904373-6-4.

ABD AL-AZÍM, Š. *Ženy v islámu a ženy v židovsko-křesťanské tradici*. Praha: Islámská nadace. 2011. s. 46. ISBN 978-80-904373-7-1.

ARMSTRONGOVÁ, K. *Muhammad*. Řitka : Daranus. 2009. s. 122. ISBN 978-80-86983-35-6.

BÍLÝ, J. *Základy společenských věd*. Praha : Eurolex Bohemia, 2005. s.85. ISBN 80-86861-24-4.

DENNY, F. *Islám a muslimská obec*. Praha : Prostor. 1998. s. 33. ISBN 80-85190-69-9.

FILIP, J., SVATOŇ, J., ZIMEK, J. *Základy státovědy*. Brno: Masarykova univerzita. 2004. s.266 . ISBN 80-3254-5.

FLEISSIG, J., BAHBOUH, CH. *Malá encyklopedie Islámu*. Praha : Dar ibn Rushd.1993.s.188. ISBN 80-900767-3-4.

FROUZOVÁ, M. *Závoj a džíny*. Praha: Vyšehrad, 2005. s. 13. ISBN 80-7021-776-6.

GERLOCH, A.,HŘEBEJK, J., ZOUBEK, V. *Ústavní systém České republiky: základy českého ústavního práva*. Praha: Prospektum. 2002. s.501. ISBN 80-7175-077-8.

HRBEK, I. *Korán*. Praha : Academia, 1972. s.377. ISBN 80-200-0246-4.

HENDL,J.*Úvod do sodiologického výzkumu*. Praha: Karolinum.1999. s.173. ISBN 8024600307.

HÝSEK, R. *Lidská práva v Islámu*. Praha : Islámská nadace. 2006. s. 5. ISBN 80-903196-2-9.

CHAJRÍ, F. *Islám*. Praha: Ikar. 2001. s. 256. ISBN 80-7202-922-3.

KNOTKOVÁ-ČAPKOVÁ, B. *Obrazy ženství v náboženských kulturách*. Praha: Paseka. 2008. s. 121. ISBN 80-87054-04 -0.

KOMÁRKOVÁ, B. *Původ a význam lidských práv*. Praha : Státní pedagogické nakladatelství, 1990. s. 217. ISBN 80-04-25384-9.

KOUŘILOVÁ, I., MENDEL, M. *Cesta k prameni, fatwy k islámským učencům k otázkám všedního dne*. Praha : Orientální ústav Akademie věd České republiky. 2003. s. 12. ISBN 80-85425-53-X.

KRATOCHVÍL, P., DRULÁK, P. *Encyklopedie mezinárodních vztahů*. Praha: Portál. 2009. s.139. ISBN 978-80-7367469-4.

KŘÍŽKOVÁ, M. *Cizinci, naši a média. Neviditelná menšina-analýza mediálního obrazu českých muslimů*. Praha : Multikulturální centrum. 2007. s.49. ISBN 80-239-8475-6.

LHOŤAN, L. *Islám a islamismus v České republice*. Pstruží : Lukáš Lhoťan. 2011. s. 10. ISBN 978-80-904932-1-6.

MELICHÁREK, T. *Islám v Brně: Muslimská komunita očima médií a Brňanů*. Pstruží : Lukáš Lhoťan. 2011. s. 28. ISBN 978-80-904932-0-9.

MENDEL, M. *S puškou a koránem*. Praha : Orientální ústav Akademie věd. 2008. s. 142. ISBN 80-85425-63-5.

MENDEL, M., OSTŘANSKÝ, O., RATAJ, T. *Islám v srdci Evropy*. Praha: Academia. 2007. s. 499. ISBN 978-80-200-1554-9.

TOPINKA, D. *Výzkumná zpráva. Integrační proces muslimů v České republice-pilotní projekt*. Very Vision: 2007. s. 41.

SADAR, Z., MALIK, Z.A. *Islám*. Praha : Portál. 2004. s.62. ISBN 80-7178-882-1.

ŠARÍF, A. *Ženy v islámu a ženy v židovsko-křesťanské tradici*. Praha: Muslimská obec. 2011. s.49. ISBN 978-80-904373-7-1.

STRAUSS, A. CORBIOVÁ, J. *Základy kvalitativního výzkumu*. Brno: Albert. 1999. s. 243. ISBN 80-85834-60-X.

INTERNETOVÉ ZDROJE

ABDALATÍ, H. *Postavení ženy v Islámu*. [online]. [cit. 2011-03-11]. Dostupné z <<http://www.al-islam.cz/postaveni-zeny-v-islam/>>.

CHATTAB, O. *Lidská práva v Islámu*. [online]. [cit. 2011-11-12]. Dostupné z: <<http://www.e-islam.cz>>.

KOPECKÁ-VALESKÁ, O. *Postavení žen v zemích třetího světa*. [online]. [cit. 2011-05-11]. Dostupné z:< <http://www.zpravy.proglas.cz>>.

KUCHYŇOVÁ, Z. *Muslimové v Česku žádají po vládě více práv*. [online]. [cit. 2011-11-11]. Dostupné z :< <http://www.radio.cz/udalosti/rubrika/udalosti>>.

MAREŠ, P. *Není na místě obava o naši náboženskou svobodu?*. [online]. [2011-03-12]. Dostupné z :< <http://www.blisty.cz>>.

PŘIBÁŇ, J. *Lidská práva, systém a dissen s-Český helsinský výbor*. [online]. [cit.2011-11-12]. Dostupné z: <[http:// www.helcom.cz](http://www.helcom.cz)>.

RYANTOVÁ, O. *Překladatelka navrhuje zrušit muslimskou obec*. [online]. [cit. 2011-03-12]. Dostupné z : <[http //: www. Ihned.cz](http://www.ihned.cz)>.

VOJTÍŠEK, Z. *Hinduismus, buddhismus a Islám v české společnosti*. [online]. [cit.2011-03-12]. Dostupné z :<<http://www.dingir.cz/hledat.html>>.

Všeobecná deklarace lidských práv a svobod. [online]. [cit.2011-11-12]. Dostupné z: <http://www.osn.cz/dokumenty-osn/soubory/vseobecna-deklarace-lidskych-prav.pdf>.

Charta evropských muslimů. [online]. [cit. 2011-04-11]. Dostupné z : http://www.al-islam.cz/islam_v_evrope/charta_evropskych_muslimu.html.

BIS -Zpravodajská činnost a zpravodajské poznatky – terorismus.[online]. [cit.2011-05-11]. Dostupné z :<http://www.bis.cz/v/2010-06-16-vyročni-zprava-2009.html>.

Prezident Klaus kritizoval výstavbu mešit a otevřené hranice. [online]. [cit. 2011-03-12]. Dostupné z : <http://www.mediafax.cz/domaci/3096483-Prezident-Klaus-kritizoval-vystavbu-mesit-a-otevrene-hranice>.

Český statistický úřad-sčítání lidu 2011. [online]. [2012-05-01].Dostupné z : <http://www.scitani.cz/slodb2011/redakce.nsf/i/archiv_aktualit>.

Islámské centrum – aktivity. [online]. [cit. 2011-04-12]. Dostupné z : <http://www.praha.muslim.cz/history-programsForSchools.html>.

Ústředí muslimských obcí v České republice, 2007. roč. 25.č. 9. [online]. [cit. 2012-08-12]. Dostupné z: http://www.al-islam.cz/images/stories/knihovna/časopisy/časopis-hlas/2007_9-12.pdf

Světová konference o problematice žen.[online]. [cit. 2011 - 05 - 11]. Dostupné z : <<http://www.osn.cz/soubory/fakta-osn-2005-web.pdf>>.